СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CXIV П'ЯТНИЦЯ, 21 ВЕРЕСНЯ 2007 РОКУ ЧИСЛО 38 VOL. CXIV FRIDAY, SEPTEMBER 21, 2007 No. 38

30 вересня – позачергові вибори до Верховної Ради

Впродовж вересня в Україні тривають зустрічі канидатів в народні депутати на наступних позачергових виборах – провідників партій і бльоків, які зареєстрували свої списки у Центральній виборчій комісії. Фонд підтримки прозорих виборів склав прогнозу проходження до парляменту на позачергових виборах п'яти партій та бльоків: Партії Реґіонів (ПР), Бльоку Юлії Тимошенко (БЮТ), бльоку „Наша Україна – Народна самооборона", Комуністичної партії України (КПУ) та Бльоку Володимира Литвина. Опитування проводили двічі – у липні і вересні компанії „Whitman Insight Strategies" (американська) та „Instituto Sociologia Intternazionale" (італійська). За результатами анкетування, у липні за ПР готові були проголосувати 34 відс. опитаних, у вересні – 31.9 відс.; за БЮТ – 23 відс. та 21.2 відс. відповідно; за бльок „Наша Україна – Народна самооборона" – 20 відс. та 18.3 відс.; за КПУ – 4 відс. та 3.6 відс.. Кількість прихильників Бльоку В. Литвина, зросла майже вдвічі – з 3 відс. до 5.9 відс. Решта партій, зокрема Проґресивна соціялістична партія України та СПУ набрали менше 3 відс. голосів. Багато громадян ще не визначились зі своїми політичними уподобаннями (11.4 відс.).

Нижче подаємо деякі повідомлення про хід виборчої кампанії в Україні.

ФЕОДОСІЯ. – Провідник Партії Реґіонів Віктор Янукович під час свого перебування в Феодосії в неділю, 16 вересня, заявив, що Президент України Віктор Ющенко порушив Конституцію, коли на громадсько-політичній акції „Народне віче" у Львові сказав: „Я прошу вас на виборах підтримати мою команду – бльок „Наша Україна – Народна самооборона". Я вірю в перемогу демократії, я вірю в перемогу України". На фото: В. Янукович вітає своїх прихильників під час перебування в Феодосії.

Фото: УНІАН

ТЕРНОПІЛЬ: – Провідник бльоку „Наша Україна – Народна самооборона" Юрій Луценко (на фото) виступив на вічу в Заліщиках, Тернопільська область, 9 вересня, де зібралося понад 15 тис. прихильників цієї політичної сили. Ю. Луценко заявив, що не вбачає нічого поганого у тому, що Президент України Віктор Ющенко публічно висловлює свою прихильність до „НУ-НС". „Жоден закон, жоден пункт Конституції не забороняє Президентові показувати свою прихильність до тієї чи іншої політичної сили", – сказав він.

Фото: УНІАН

Про червоне серце та блакитне пиво

Фелікс Хмельковський

ЧЕРКАСИ. – 13 вересня на зустріч провідниці бльоку Юлії Тимошенко з виборцями міста та области прийшло декілька тисяч людей, на відміну від зустрічі прихильників Соціялістичної партії з Олександром Морозом, яких минулого тижня було кілька сотень. У багатьох були плякати на кштапт „Чигирин з Юлею!" або „Канів – за Український прорив!". Дотепна передвиборча символіка БЮТ

(**Продовження на стор.** 3)

Тарас Петриненко, Тетяна Горобець та Юлія Тимошенко з піснею про Україну.

Джордж Буш – про виведення військ з Іраку

ВАШІНҐТОН. — Найбільш важливі події іракської війни відбуваються цими днями не на полі бою, а в столичному Вашінґтоні. Головною подією, яку тепер коментують американські засоби масової інформації, стало телезвернення Джорджа Буша в п'ятницю, 14 вересня, до нації, де він оголосив свої пляни стосовно подальшого ведення війни в Іраку. Звернення Дж. Буша прозвучало після дводенних доповідей перед Конґресом командувача американської армії в Іраку Дейвида Петреяса та посла Раяна Крокера.

У зверненні Дж. Буш заявив, що теперішня ситуація в Іраку дозволяє почати поступове виведення звідти американських військ. Він сказав, що США не будуть замінювати майже 2 тис. морських піхотинців, які мають залишити ту країну пізніше цього місяця. „Принцип, яким я керувався, коли ухвалював рішення щодо кількости військ в Іраку – це повернення з успіхом. Чим успішніші ми, тим більше вояків можуть повернутись додому. І я зроблю все для того, щоб наші командувачі в зоні конфлікту мали достатньо вояків, аби перемогти нашого ворога".

Президент повідомив, що дослухався до рекомендацій командувача військ США в Іраку генерала Д. Петреяса, що завдяки нещодавнім військовим акціям, в тому числі збільшенню контингенту раніше цього року, в майбутньому для забезпечення порядку в Іраку потрібно менше вояків. Але він категорично відкинув можливість повного виведення. Втім, він наголосив, що іракський уряд повинен робити більше, аби досягти примирення між ворогуючими сторонами всередині держави.

Дж. Буш також сказав, що сусіди Іраку повинні застосувати свої економічні та дипломатичні важелі, аби зміцнити іракський уряд, а Іран та Сирія повинні припинити свої намагання його дистабілізувати.

Президент додав, що вільний Ірак стане прикладом для усіх народів на Близькому Сході.

Опоненти Президента одразу ж сказали, що плян Дж. Буша

(**Закінчення на стор.** 4)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

На зустрічі ЕС у Києві не прийнято рішень

КИЇВ. — Нова посилена угода між Україною та Евросоюзом не визначатиме подальшого розвитку взаємин України і ЕС, сказано в тексті загального звіту після чергової зустрічі „Україна – ЕС" 14 вересня в Києві. Президент Віктор Ющенко відкрив цю зустріч заявою, що европейський вибір розвитку для України є безальтернативним. Цього разу Україна приймала практично повний склад керівної верхівки ЕС. При цьому керівники ЕС заявили, що нова угода повинна забезпечити найбільше можливе зближення України і ЕС. Сторони погодилися, що питання політичної асоціяції й економічної інтеґрації України має бути розглянуте на пізнішому етапі. Україна також заявила про своє бажання внести до тексту нової угоди впровадження взаємного безвізового режиму між Україною і ЕС. Водночас Евросоюз висловив чіткі застереження щодо цього й низки інших запропонованих Україною положень. Европейські керівники давали зрозуміти, що вважають Україну вільнішим суспільством, але розчаровані сповільненням реформ та політичним протистоянням в країні. Сторони дійшли згоди, що це буде обговорюватися під час наступного кола переговорів щодо нової угоди в жовтні цього року. Делеґацію України на зустрічі в Києві очолював Президент В. Ющенко, делеґацію Евросоюзу – Генеральний секретар Ради міністрів ЕС Гав'єр Солана і прем'єр-міністер Портуґалії, яка зараз головує в Европейському союзі, Жозе Сократіш. *(Радіо „Свобода", ББС)*

Французька „Новарка" береться за саркофаг на ЧАЕС

КИЇВ. 17 вересня у Києві керівництво Чорнобильської АЕС підписало договір з французьким консорціюмом „Новарка", який споруджуватиме нове безпечне укриття над зруйнованим понад два десятиліття тому ядерним реактором. Генеральний директор ЧАЕС Ігор Грамоткін та представник „Новарки" в Києві П'єр Берже поставили свої підписи на документах. Президент Віктор Ющенко та президент ЕБРР Жан Лем'єр були присутніми при підписанні. Право будувати новий саркофаг французька компанія здобула, перемігши в міжнародному тендері, оголошеному країнами-донорами Фонду „Укриття". У серпні переможцем конкурсу назвали знаний у світі французький консорціюм „Новарка", на чиєму рахунку, зокрема, – будівництво тунелю під Ля-Маншем. Цього ж літа асамблея донорів Фонду „Укриття" під час свого засідання у Лондоні дала згоду на укладення контракту з фірмою-переможцем на суму майже півмільярда евро. У фінансуванні проєкту беруть участь країни „Великої Вісімки", Евросоюзу і сама Україна. Основною функцією саркофагу фахівці називають забезпечення на 100 років захисту персоналу ЧАЕС, довкілля та навколишніх мешканців від радіяції, а також створення умов для перетворення об'єкта на екологічно безпечну систему. Згідно з пляном, нове укриття матиме форму арки заввишки 100 метрів і завдовжки 50. Воно монтуватиметься неподалік зруйнованого реактора, але на майданчику з нижчим рівнем радіяції, і вже в готовому вигляді буде перенесено на старий саркофаг. *(„Українська правда")*

Відбулася акція, присвячена річниці зникнення Г. Ґонґадзе

КИЇВ. — У Києві на Майдані Незалежности 17 вересня відбулася традиційна акція в пам'ять загиблих українських журналістів, присвячена сьомій річниці зникнення Георгія Ґонґадзе. Її учасники констатували, що працювати репортером в Україні досі небезпечно. За роки незалежности десятки працівників пера були вбиті або ж зникли без вісти, і ці злочини досі не розслідувані. Про це нагадував голос з магнітофону. Його програвали протягом пів години. При цьому присутні, ставши колом, тримали в руках запалені свічки. Сюди прийшли здебільшого не журналісти, а учасники минулих акцій протесту – „Україна без Кучми" в 2001 році та „помаранчевої" революції в 2004. Вони не задоволені ситуацією з розкриттям гучних злочинів. Євген Гудзь каже, він прийшов нагадати про себе „тим покидькам, які все ще ходять по цьому світу і хочуть повернутися в українську політику". Ще один учасник акції, журналіст Валерій Павлов, каже, що репортерів „б'ють і продовжують бити". Відсутність нових трагедій, на його думку, є тимчасовою. Кожен, хто намагається зачепити навіть не можновладців, а якихось незначних людей, відчуває, що „за ним стоїть якась каменюка", підкреслив репортер. *(„Німецька хвиля")*

Українці поїдуть у Штати вивчати підходи НАТО

КИЇВ. — Представники української фльоти на курсах в США вивчатимуть термінологію ВМС за стандартами НАТО, а також питання організації взаємодії в об'єднаних військово-морських силах Альянсу під час проведення акцій з підтримки миру, повідомила прес-служба Міністерства оборони України. Як сказано в повідомленні, 16 вересня у місті Нюпорт, США, представники Центру морських акцій української фльоти капітан 3-ої ранґи Антон Галунов та старший лейтенант Олексій Подопригa „прослухають курси термінології військово-морських сил, організовані Стратегічним командуванням НАТО з трансформації. Метою заходу є ознайомлення представників країн-партнерів з термінологією, оперативними процедурами та організацією взаємодії в об'єднаних військово-морських силах НАТО під час проведення акцій з підтримки миру", – повідомляє Міноборони. „Також слухачі ознайомляться з процесом прийняття рішення на проведення і плянування військово-морських акцій Північноатлантичного альянсу, організацією та завданнями акцій з підтримки миру", – сказано в повідомленні. Курси термінології військово-морських сил за стандартами НАТО, що входять до переліку заходів міжнародного співробітництва Міністерства оборони України та Збройних сил України на серпень-вересень 2007 року, завершаться 22 вересня. *(„Українська правда")*

Кожен другий українець протягом року давав хабарі

КИЇВ. — Майже кожен другий українець протягом останнього року давав хабарі – про це свідчать висліди всеукраїнського репрезентативного опитування, проведеного 4-8 вересня Інститутом соціяльної та політичної психології Академії політичних наук України, які 13 вересня презентувала заступник директора Інституту Любов Найдьонова. Згідно звислідами опитування, близько 47 відс. опитаних зізналися, що давали протягом останнього року хабарі (у 2006 році - 50.2 відс). Найчастіше, хоч і дещо рідше, ніж минулого року, опитані давали хабарі лікарям – про це повідомили 30.9 відс., (проти 35.9 відс. у 2006 році). На другому місці опинилися вчителі й викладачі – 16.9 відс., відповідей, на третьому – працівники ДАІ – 13.1 відс. Рівень хабарництва серед цих категорій, порівняно з минулим роком, практично не змінився. Далі, згідно з даними опитування, йдуть працівники органів державної влади і управління – 6.3 відс., працівники міліції – 5.3 відс., працівники ЖЕКів – 5.2 відс., судді – 2.8 відс., податківці – 2.7 відс., митники – 1.9 відс., пожежники – 1.7 відс. За словами заступника директора Інституту, найбільше вражені корупцією західній і центральний реґіони. Тут змушені були давати хабарі відповідно 54 відс., та 53.5 відс., опитаних, тоді як у східньому – 40.2 відс., і південному – 37.5 відс. У ході дослідження було опитано 2 тис. осіб в Автономній Республіці Крим, усіх областях України. Опитуванням було охоплено 250 населених пунктів, з яких 119 – міські, 131 – сільські. *(УНІАН)*

Відбувся 14-ий Форум видавців у Львові

ЛЬВІВ. —13 вересня у Львові розпочався 14-ий Форум видавців, який тривав до 16 вересня – найбільше в країні свято книголюбів. В Україну прибули понад 60 письменників з Німеччини, Угорщини, Польщі, Болгарії, Білорусі, Сербії та Хорватії. Також вперше вітчизняний форум відвідав багаторічний президент найбільшої у світі Франкфуртської книжкової ярмарки Петер Вайдґас. Львівський Форум видавців проводить щороку понад 200 зустрічей з відомими авторами. У найближчі п'ять років вітчизняні видавці сподіваються отримати постійне місце проведення Форуму. *(„День")*

Передвиборна корупція – на найвищому рівні

КИЇВ. — Служба безпеки України готує подання до Генпрокуратури з приводу порушення справи проти міністра Миколи Рудьковського за свідоме подання неправдивої інформації про теракти. 13 вересня прес-секретар голови СБУ Марина Остапенко зазначила, що міністрові транспорту й зв'язку М. Рудьковському може загрожувати до семи років позбавлення волі. М. Остапенко також заявила, що на запит СБУ надати інформацію про теракти на залізниці М. Рудьковський відмовився це робити, пославшись на те, що володіє інформацією, яку прочитав в Інтернеті. СБУ проаналізувала цю статтю про теракти і встановила, що вона була написана на замовлення за 1,800 дол. Зараз СБУ перевіряє причетність посадових осіб Мінтрансзв'язку до написання й розміщення цієї статті в Інтернеті. Речниця СБУ також наголосила, що М. Рудьковський буде відповідати за свої дії в суді. 4 вересня М. Рудьковський заявив на „5 каналі" про нібито підготування Секретаріятом Президента України маштабного теракту. *(Радіо „Свобода")*

Польща даватиме українським письменникам премії

КИЇВ. — Польський інститут у Києві започаткував нову літературну премію ім. Джозефа Конрада-Коженьовського для українських письменників у розмірі 20,000 грн., яку будуть вручати кожних два роки, повідомила 12 вересня прес-служба Польського інституту. Вибір лавреата 2007 року здійснить журі, до складу якого ввійдуть відомі критики, письменники й журналісти. За словами директора інституту Єжи Онуха, Польський Інститут у Києві має за мету „привернути увагу до українського коріння поляків, котрі досягли світового визнання". Наступного року плянується запровадити подібну премію ім. Казимира Малевича у сфері візуального мистецтва. *(„День")*

Представлено праці американського карикатуриста

КИЇВ. — Посольство США в Україні підтримує проєкт презентації творів відомого американського карикатуриста Чарльса Шульца українській публіці. Ч. Шульц є автором популярних коміксів „Пінатс" з дійовими особами Чарлі Бравном, його собакою Снупі та його друзями Лайнусом, Люсі, Шродером та іншими. Комікси Ч. Шульца перекладаються і друкуються в 2,600 газетах у 75 країнах світу і з'являються на сторінках зазначених газет одночасно. У співпраці з українською громадською організацією „З'їзд Антробусів" Посольство США надало допомогу в організації експозиції про життя та працю Ч. Шульца. Експозиція буде відкрита для громадськости до 1 жовтня у Львівському історичному музеї. Також за сприянням Посольства США українською мовою було перекладено відомий Бродвейський мюзикл „Ти гарна людина, Чарлі", прем'єра якого відбулася у Львові 14 вересня. Дійові особи коміксів „Пінатс" співають про звичайні турботи американських дітей, які пізнають світ навколо себе. Цей мюзикл можна подивитись в Першому українському театрі для дітей та юнацтва. *(Посольство США в Україні)*

Катерина Ющенко високо оцінила діяльність УКУ

о. д-р Борис Ґудзяк ознайомлює Катерину Ющенко з проєктами розвитку Українського Католицького університету.

ЛЬВІВ. – З Українським Католицьким університетом (УКУ) співпрацюватиме Міжнародний благодійний фонд „Україна-3000", повідомила дружина Президента України, голова Наглядової ради фонду Катерина Ющенко під час приїзду до Львова 13 квітня. Ректор УКУ о. д-р Борис Ґудзяк розповів про історію цього незвичного для України та єдиного на всіх пострадянських теренах католицького вищого навчального закладу, поділився плянами на майбутнє.

К. Ющенко також зустрілася зі студентами УКУ, представниками студентського благодійного фонду „Відлуння". Про благодійну діяльність студентського Братства Введення в храм Пресвятої Богородиці Львівської Духовної семінарії Святого Духу розповів його голова, студент ЛДС та УКУ Павло Дроздяк. Як розповіла у своєму слові „перша лейді" України, Фонд плянує запроваджувати програми з благодійности в українських школах, а також створити курс благодійництва для університетів, особливо для економічних факультетів.

К. Ющенко високо оцінила здобутки й перспективи УКУ, відзначила вагому ролю УКУ в питанні визнання Українською державою богослов'я як фаху, а також від імені свого Фонду та своєї родини пообіцяла підтримку й допомогу університетові у справі визнання богослов'я як науки й наукових ступенів у цій галузі на державному рівні.

На завершення візити перша леді України зробила перший внесок – 25 тис. гривень – у Фонд вищих студій УКУК. Ющенко також подарувала університетові цифровий медіяпроєктор та поповнила колекцію університетської бібліотеки коштовної книгою – „Історія українського козацтва".

Оксана Шкодзинська,
Мар'яна Карапінка

Про червоне серце...

*(**Продовження зі стор.** 1)*

піднімала настрій, на серці ставало веселіше, хоча вже осіння погода не тішила. Написи на капелюхах проголошували: „Коса – всередині", або „Від сонячного удару та Партії Реґіонів". Гумор, як відомо, велика сила. Ще в листопаді 2004 року, на Майдані, гумор зігрівав серця, коли люди не воліли бійки з кучмівським режимом, а сміялися з нього. Так і тепер гасла БЮТ викликали позитивні почуття: „Бют щасливим!" бажали наліпки на авта, були сорочки з написами „вірЮ", „думаЮ", „лЮблю".

Виступу Ю. Тимошенко передував невеликий концерт Тараса Петриненка та Тетяни Горобець. Пісні нагадували Майдан – незабутній час початку перемоги. Гарна, струнка і весела Ю. Тимошенко вийшла на сцену під довгі та бурхливі овації тих, хто вірить в перемогу добра в Україні. Вона говорила довго, але слухати її було цікаво і легко, на відміну від прем'єр-міністра України та деяких інших старих політиків, які не можуть говорити, не маючи з собою папірця з текстом.

Ю. Тимошенко знайомила черкащан зі своєю програмою, коли над площею голосно загуділо – це був моторний дельтаплан, який почав кружляти над натовпом людей, гуркотом мотора заважаючи слухати промовицю. Під ним майорів блакитний прапор Партії Реґіонів. Люди були дуже невдоволені, але Ю. Тимошенко розповіла, що цей дельтаплан супроводжує її виступи майже в усіх містах України, розкидаючи провокаційні летючки. На одній з них під портретами Юрія Луценка та Ю. Тимошенко було написано: „Тимошенко та Луценко – кати Кушнарьова". Інша під запитанням „Хто отруїв Цушка?" подавала фотографії Президента Віктора Ющенка, Ю. Луценка та Ю. Тимошенко.

Але гелікоптер полетів, віче продовжилося. Сотні прапорів з червоним серцем на чистому білому тлі робили вечірній майдан світлішим. Зустріч завершилася імпровізованим концертом. На цей раз разом з Т. Петриненком та Т. Горобець також Ю. Тимошенко співала пісню про Україну і натовп підхопив слова: „А те, чи варте наше діло, то скажуть люди, скаже час!"

Партія Реґіонів вдалася до повітряних провокацій, щоб завадити виступу Юлії Тимошенко.

16 вересня та ж сама площа Леніна в Черкасах прикрасилась блакитними наметами. Готувалися до приїзду відомого співака Андрія Данилка, що співає під виглядом жінки, так званої „Вєрки Сердючки", який співав на користь Партії Реґіонів. Крім політичних наметів блакитного кольору, де мали роздавати передвиборні аґітаційні матеріяли, з'явилися ще й блакитні шатра, де продавали пиво. Я ніколи не бачив, щоб учасників демократичних зборів, прихильників Помаранчевої

*(**Закінчення на стор.** 23)*

Юлія Тимошенко показує громаді летючки з провокаційними написами.

Тисячі людей прийшли на зустріч з Юлею Тимошенко. *Фото: Фелікс Хмельковський*

АМЕРИКА І СВІТ

Розпочалася 62 сесія Генеральної Асамблеї ООН

НЮ-ЙОРК. — 18 вересня розпочала працю 62 сесія Генеральної Асамблеї ООН. Глави держав і урядів 192 країн приїхали до штаб-квартири Об'єднаних Націй у Ню-Йорку, щоб оприлюднити позиції з ключових питань міжнародного життя. Її очолив колишній міністер закордонних справ Македонії Срджан Керім, якого обрали на цю посаду до вересня 2008 року, за пропозицією східньоевропейських держав. Очікується, що в ході сесії розглянуть такі теми, як безпека, боротьба з тероризмом, захист прав людини, охорона довкілля, боротьба з ВІЛ/СНІДом та інші. Також має бути продовжено обговорення питань, пов'язаних з реформуванням Ради Безпеки ООН. Перші дискусії розпочнуться за тиждень. Головними темами обговорень мають бути ядерні програми Ірану та статус Косово. Загалом же Генасамблея розгляне 160 питань. З трибуни головного форуму світу виступлять президенти: Сполучених Штатів – Джордж Буш, Ірану – Махмуд Ахмадінежад, Франції – Ніколя Саркозі та Бразилії – Луїс да Сільва. *(„Німецька хвиля")*

Дж. Буш обрав кандидата на пост Генпрокурора

ВАШІНҐТОН. — 17 вересня Президент США Джордж Буш оголосив, що обрав на пост Генерального прокурора країни колишнього федерального суддю 66-річного Майкла Мукейсі (Michael Mukasey). М. Мукейсі був призначений федеральним суддею Південного округу Ню-Йорку в 1987 році, під час президентства Роналда Рейґена. В 2006 році він пішов на пенсію й зайнявся приватною практикою. М. Мукейсі дотримується консервативних поглядів. М. Мукейсі головував під час деяких гучних процесів, зокрема у справі групи ісламістів, арештованих за вибух бомби в підземному гаражі нюйоркського Світового торгового центру в 1993 році. Саме він засудив до довічного ув'язнення ідеолога цього першого теракту проти веж-близнюків, єгипетського проповідника Омара Абдель Рахмана. М. Мукейсі є радником з юридичних питань провідного кандидата в президенти від Республіканської партії, колишнього посадника Ню-Йорку Рудольфа Джуліяні. Альберто Ґонзалес – перший Генеральний прокурор латиноамериканського походження – зрезиґнував 27 серпня, а 14 вересня офіційно склав з себе повноваження глави Департаменту юстиції. Виконуючим обов'язки в даний момент є Пол Клемент – колишній заступник А. Ґонзалеса. Причиною резиґнації А. Ґонзалеса стала гостра критика на його адресу з боку демократів і деяких республіканців у Конґресі. Вони звинувачували його в тому, що він звільнив ряд федеральних прокурорів через їхню нельояльність до нинішньої адміністрації, а також ухилився від подання роз'яснень Конґресові з приводу практики електронного стеження за підозрюваними в тероризмі без санкції суду. За законами США, кандидата на пост Генерального прокурора висуває Президент, а потім запропоновану ним кандидатуру повинен схвалити Сенат. *(„Кореспондент")*

Авіокатастрофа в Таїлянді

БАНҐКОК, Таїлянд. — На летовищі міста Пхукет розбився, заходячи на приземлення, пасажирський літак місцевих авіоліній, внаслідок чого загинули 60 осіб. Літак належить авіокомпанії „Orient Thai Airways". Він летів з Банґкоку. За даними аґентства, приземлення відбувалося за несприятливих погодних умов – була злива. Виконуючи приземлення, літак зіслизнув зі злітно-приземлювальної смуги, вдарився об дерева й загорівся, розвалившись на дві частини. В момент катастрофи на літаку перебували 128 осіб. *(„Львівська газета")*

А. Ґрінспен: війна в Іраку – це задля нафти

ВАШІНҐТОН. — „Усі знають, що війна в Іраку – це війна головно навколо нафти", – заявив 17 вересня колишній голова Ради директорів Федеральної резервної системи США Алан Ґрінспен. У книжці спогадів, яка вийде з друку наступного тижня, фінансист також звинувачує Президента Джорджа Буша в тому, що той проіґнорував його поради і втягнув країну у тяжкий фінансовий стан. А Республіканська партія заради влади поступилася принципами і у висліді залишилися ні з чим, а відтак заслуговує на поразку, вважає А. Ґрінспен. Секретар оборони США Роберт Ґейтс у відповідь виступив на телебаченні й заявив, що війна в Іраку ведеться для захисту від „аґресивних диктаторів" і для стабілізації становища в Перській затоці. *(Радіо „Свобода")*

В. Зубков – новий прем'єр-міністер Росії

МОСКВА. — Держдума Росії 14 вересня затвердила Віктора Зубкова на посаді прем'єр-міністра. З 450 депутатів нижньої палати парляменту проти його кандидатури голосували лише 47. Колишнього керівника Федеральної служби з фінансової контролі запропонував на керівника уряду Президент Росії Володимир Путін. 12 вересня зрезиґнував уряд країни на чолі з Михайлом Фрадковим. В. Путін прийняв резиґнацію й запропонував М. Фрадкову виконувати обов'язки голови уряду аж до схвалення Державною думою РФ кандидатури нового прем'єр-міністра. В. Зубков також не виключив можливости своєї участи у президентських виборах, якщо, за його словами, праця прем'єром буде успішною. На початку грудня в Росії мають відбутись парляментські вибори, а на початку березня наступного року – президентські. *(Радіо „Свобода")*

К. Райс вирушила з триденною візитою до Близького Сходу

ВАШІНҐТОН. — Державний секретар США Кондоліза Райс 18 вересня розпочала триденну візиту до Близького Сходу. Відбулися її зустрічі з ізраїльськими та палестинськими керівниками. К. Райс сподівається зблизити позиції сторін напередодні Міжнародної мирної конференції, що має відбутися в листопаді. Головні різночитання між Єрусалимом та Рамалою зберігаються в питанні визначення формату Міжнародної конференції з близькосхідного мирного вреґулювання. Прем'єр-міністер Ізраїлю Єгуд Ольмерт дав зрозуміти, що волів би бачити вислідом зустрічі у верхах спільну декларацію про наміри – радше, ніж угоду з конкретними зобов'язаннями щодо принципів і термінів вреґулювання двостороннього конфлікту. Водночас палестинський провідник Махмуд Абас наполягає на виробленні часових рамок та механізму поетапного виконання майбутньої угоди про мир та завершення конфлікту. М. Абас навіть остеріг, що бойкотуватиме зустріч, якщо порядок денний не передбачатиме серйозних дискусій і підписання конкретних домовленостей. На думку політичних оглядачів, найтяжчим завданням візити голови американської дипломатії стане спроба подолати загальний скептицизм у реґіоні відносно перспектив прийдешньої конференції, який висловив президент Єгипту Госні Мубарак: „Якщо навіть не визначено чіткого порядку денного цієї зустрічі й не зроблено серйозного підготування, я не знаю, якими можуть бути її результати", – сказав Г. Мубарак. (ББС)

Кореспондентку Радіо „Свобода" випустили з Ірану

ТЕГРАН, Іран. — Парназ Азіма вилетіла з Теграну, де проти власної волі мусіла пробути сім місяців. У громадянки Ірану і США відібрали пашпорт наприкінці січня, коли вона прибула до Ірану відвідати хвору матір. П. Азіму звинуватили в діяльності, спрямованій проти національної безпеки Ірану і в поширенні ворожої пропаґанди проти іранської держави. Тегран оголосив, що повертає їй пашпорт, але справи проти неї не припиняє. Президент Радіо „Свобода" – Радіо „Вільна Европа" Джеф Ґедмін привітав повідомлення про від'їзд П. Азіми з Ірану. *(Радіо „Свобода")*

Джордж Буш...

(Закінчення зі стор. 1)

є фікцією. Президент фактично взяв за основу плян генерала Д. Петреяса, озвучений перед Конґресом на початку тижня: „До липня ми зможемо зменшити кількість наших батальйонів з 20 до 15".

Ще до кінця цього року додому мають повернутися майже 8 тис. вояків. А до липня наступного року з Іраку буде виведено загалом 23 тис. військовослужбовців. Але якщо подивитися на ці цифри критичніше, то видно, що американська армія в Іраку після усіх скорочень налічуватиме 137 тис., вояків, і буде навіть більшою, ніж на початку цього року. Дж. Буш в черговий раз пов'язав необхідність продовження Іракської війни з боротьбою проти ґльобального тероризму: „Якщо Іракська молода демократія зможе зупинити цього ворога, це означатиме більш надійний Близький Схід і безпечнішу Америку. Ми мусимо допомогти Іракові перемогти тих, хто посягає на майбутнє цієї країни і також загрожує нам".

Слідом за президентським виступом одразу пронеслась хвиля критики з боку представників Демократичної партії, які вимагають якнайшвидшого припинення війни.

Сенатор-демократ Джек Рід заявив: „Президент не зміг запропонувати ні успішного пляну завершення цієї війни, ні переконливих арґументів для її продовження". Він підкреслив, що тривалого миру можна досягнути в Іраку, лише якщо його провідники самі вирішать свої розбіжності. Він також додав, що Президент Дж. Буш щомісяця витрачає на Ірак 10 млрд. дол., і тепер настав час змінити стратеґію.

Не приховував свого невдоволення демократ і претендент на президентське крісло Джон

Президент США Джордж Буш

Едвардс: „На жаль, Президент продовжує здійснювати єдину стратеґію, яка в нього весь час була – більше часу, більше війська, більше війни".

Прихильники Дж. Буша наголошують, що рішення про виведення військ може прийматися лише на основі стану справ в країні, і не можна ставити якихось штучних графіків виведення військ. Оскільки бойовики і терористи сприйматимуть це як свою перемогу.

Сенатор-республіканець Джон МакКейн: „Ми не маємо права програти в Іраку. І я зроблю все, що в моїх силах, для того, щоб командири в Іраку мали достатньо часу і підтримки, необхідної для повної перемоги у цій війні".

На відміну від своїх попередніх промов, Дж. Буш цього разу не використовував слово „перемога". Натомість наголосив, що бачить позитивні зрушення: „Дехто каже, що ми занадто повільно досягаємо проґресу в Іраку. Вони помиляються".

Своїм виступом перед американцями Дж. Буш продемонстрував, що не збирається кардинально змінювати хід іракської кампанії принаймні до кінця свого президентського терміну. Його опоненти заявили, що не будуть з цим миритися і використають повноваження Конґресу, аби якнайшвидше припинити цю війну. *(ЗМІ)*

Нотатки з подорожі до Феодосії

Володимир Єфимов,
м. Дніпропетровськ

Біля обеліска в пам’ять жертв червоного терору

„Жертвам більшовицького терору 1918-1922 років у Феодосії” – викарбувано на пам’ятнику-обеліску, що стоїть поруч з церквою Ікони Іверської Божої Матері на околиці Феодосії в Криму. Пояснення екскурсовода було лаконічним: „З феодосійського порту втікали за кордон багатії, білогвардійці та козаки, які невдало воювали з більшовицькою армією. У Феодосії для евакуації зосередилися чи то оренбурзькі, чи то донські козаки, і вони виявилися вкрай шляхетними – відмовилися сідати на кораблі, поступившись місцями жінкам та дітям. Коли в місто увійшли більшовики, то розстріляли усіх козаків, а також багатьох священиків. Оце їм і поставлено пам’ятник. А поруч стоїть пам’ятник отаманові повстанців проти совєтської влади Михайлові Цапкові, якого було вбито у 1922 році”.

Я не зміг витягнути з екскурсовода більше ніякої інформації, і лише потім збагнув, чому саме: він виявився – за сумісництвом – старостою однієї з феодосійських церков Московського патріярхату, а саме Москва керувала репресіями більшовиків в Україні. Тож мусів шукати інформацію в інших джерелах – в експозиції місцевого краєзнавчого музею (там про „червоний терор”, на жаль, нічого немає); в документальній літературі, газетних та журнальних публікаціях, Інтернеті. І врешті виявив спогади про низку настільки жахливих фактів, що на кілька ночей втратив нормальний сон.

Мимоволі спливають у пам’яті категоричні вказівки ідеолога більшовизму Володимира Леніна: „знищити”, „розстріляти”, „повісити” та інші. Кривавий вождь мав численних фанатиків-однодумців, і не лише в середовищі професійних революціонерів. Так, російський письменник (в СРСР його було піднято до рангу „геніяльного”) Максим Горький писав (подаю в моєму перекладі тут і далі): „Жорстокість форм революції я пояснюю надзвичайною жорстокістю російського народу... Той, хто щойно сам був „рабом”, стає неконтрольованим деспотом, як тільки набуває можливости бути володарем життя ближнього свого”. Однак, за моїми переконаннями, не лише генетичний склад людини визначає жорстокі дії. Найбільш інформативним джерелом щодо терору тих часів на теренах щойно знищеної Російської імперії є матеріяли „Особливої комісії з розслідування дій більшовиків”, створеної у грудні 1918 року при білогвардійському уряді генерала Антона Денікіна, але вони, на жаль, не містять аналізи того, що відбувалося у Криму.

Після перевороту 1917 року більшовицька влада „набула звички” офіційно виголошувати „червоний терор”, вибираючи потрібний їй загальнополітичний момент. Мета терору – залякування населення, щоб у свідомість кожної людини вкарбувалося почуття непевности щодо збереження власного життя, постійний тваринний жах. Масовими розстрілами більшовики фізично знищували як відвертих ворогів їхнього нового устрою, так і ідеологічних опонентів (переважно в Петрограді та Москві).

Більшовицький терор у Криму після перемоги над білогвардійською армією суттєво відрізняється від того, що було в Центральній Росії та Сибіру, і методами, і чисельністю жертв, які рахувалися десятками тисяч. У газетах того часу називали загальну цифру до 150 тис. осіб. Чому так багато? Організатор репресій у Криму, відомий угорський комуніст Бела Кун сказав: „Лев Троцький не прийде до Криму доти, доки хоч один контрреволюціонер залишиться в Криму”. От і винищили поголовно усіх ворогів – реальних і штучно надуманих.

За даними С. Мельгунова, поданими у книзі „Червоний терор у Росії 1918-1923” (видана у Симферополі в 1991 році): „Першої ж ночі червоного терору було розстріляно у Симферополі – 1,800 осіб, у Феодосії – 420, у Керчі – 1,300”. У Севастополі за перший тиждень було розстріляно 8 тис. осіб. Розстрілювали з рушниць, кулеметів, а коли закінчувалися набої, рубали шиї шаблями. Відомі також „морські десанти” з Керчі, коли людей заганяли на баржі, вивозили в море і топили разом з транспортом. А от Севастополь „уславився” шибеницями; як згадував очевидець: „Офіцерів вішали обов’язково у строях з погонами... Були використані усі стовпи, дерева, навіть пам’ятники”.

У Феодосії на вулицях не вішали, – арештантів вели великими групами на мис Святого Іллі, на високу кручу, і розстрілювали так, що трупи падали у море. Феодосійці пригадували, що вода у морі довго залишалася червоною від крови.

Як ілюстрацію до наведеного загального пляну жахливих подій у Криму, хочу розповісти про долю мого далекого родича графа Ростислава Капніста. У 1920 році йому було лише 45 років, він мешкав у своєму будинку на околиці Судака, був агрономом, вирощував виноград і робив вино на оптовий продаж. Трохи займався громадською діяльністю – був уповноваженим Земського Союзу, за дорученням якого займався влаштуванням складу для шпиталя у Феодосії. Як свідчить анкета, заповнена тоді рукою графа, політичні погляди він мав досить помірковані: діяльність Врангеля не подобалася, а „ідейним комуністам” співчував.

Зайнявши Судак, більшовики Р. Капніста заарештували і після допитів розстріляли на мису Алчак поблизу Судаку.

Іншого з цього роду – адмірала Олексія Капніста було знищено 21 жовтня 1918 року в П’ятигорську в числі 116 заручників, за наказом начальника місцевого ЧК Георгія Артабекова (Атарбекяна).

Ну що ж, деяку інформацію про більшовицький терор у Криму я все ж розшукав. Подумки знову стою перед обеліском у Феодосії і схиляю голову перед пам’яттю тих, яких позбавлено життя лише за те, що вони були не пролетарського походження.

(Закінчення на стор. 19)

Пам’ятник жертвам більшовиків у Феодосії.

Обеліск на могилі отамана Михайла Цапка.

Автор статті перед „російськими воротами“ у Феодосії.

З газом чи без газу?

Вже зима на порозі, і багатьох мешканців України непокоїть питання: чи буде взимку тепло і світло у їхніх помешканнях? У підприємців свої тривоги: чи дістануть досить природного газу металюрґія, хемічна промисловість, інші галузі економіки? Люди втомилися від того, що мусять з року в рік жити очікуваннями кожної осені, що ціна на енерґоносії підніметься до 250-300 дол. для України. Адже молода держава ще не вийшла на стабільні домовлености з Росією у ціновій політиці. Їй потрібен такий механізм, щоб міністер палива й енерґетики Юрій Бойко і уся країна знали, наскільки підвищиться ціна з наступного року. Таким чином можна буде прогнозувати розвиток не тільки енерґетики, але й усієї економіки.

Ю. Бойко пояснив у радіопрограмі Радіо „Свобода": „У нас немає російського газу. Є туркменський газ по 100 дол. за тисячу кубометрів на кордоні Туркменістану з Узбекистаном і ще 30 дол. за транспортування цього газу до України за 2 тис. км. Є туркменський газ – 42 млрд. кубів в газовому балянсі країни".

Україна купує 55 млрд. кубів газу на рік, з чого 40 млрд. кубів – туркменський газ, а 15 – наполовину узбецький та казахський. Якщо вдасться зберегти постачання узбецького і казахського газу, то підвищення цін, заспокоює міністер, не буде. Отже, занепокоєння споживачів газу ніби марні.

Але Олександер Турчинов з Бльоку Юлії Тимошенко (вона, звісно, в енерґетиці має багатий особистий досвід) нагадує, що насправді Україна купує газ не російський, не туркменський, не узбецький, а газ посередницької структури „РосУкрЕнерґо", яка, хоч не має власного газу, його не добуває, але стала монополістом, який постачає Україні газ. „УкрГазЕнерґо" контролює енерґетичний ринок. І сьогодні ціна, за якою буде купувати газ Україна, залежить від того, які прибутки заплянують собі власники „РосУкрЕнерґо". Україна стала заручником ситуації і їй фактично не залишили якогось резерву. Так, в Україні є 20 млрд. кубів газу у сховищах, але його може експортувати за кордон тільки „РосУкрЕнерґо". Цікаво, що Україна сама віддала все право експортувати газ тій же самій компанії.

У сховища газ завезений за контрактною ціною 230 і більше долярів за тисячу кубометрів. Якщо Україна раптом змушена буде у випадку бльокування брати цей газ з сховищ, то автоматично він буде їй обходитися не нижче 230 дол. за тисячу кубометрів.

Національна компанія „Нафтогаз" на має прямих контрактів з Узбекистаном, Туркменістаном, Казахстаном. З 1 січня 2006 року ні краплі туркменського газу за прямими контрактами в Україну на надійшло. Уряд Віктора Януковича звалює вину на Ю. Тимошенко. Але щороку, коли В. Янукович їде до Москви, то виникає пропозиція також газотранспортну систему переписати на рахунок російського „Газпрому". Це не просто політичний тиск. Вже є проблема штучно створеного боргу „Укртрансгазу" перед „РосУкрЕнерґо". Борг сягає вже 5-7 млрд. грн. Невдовзі Росії вже нічого не треба буде передавати, тому що це все буде борговим зобов'язанням перед „РосУкрЕнерґо".

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Пам'ятаймо про Україну!

Головний редактор – Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@att.net Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280,
2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adsukrpubl@att.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

ВЕРЕСЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

Гармати розвіяли „золотий сон народів"

21 вересня 1917 року в Києві відкрився З'їзд народів Росії. Взяли участь у ньому 85 делеґатів від 12 народів колишньої імперії, причому більшість учасників з'їзду належала до соціялістичних партій.

На з'їзді не була присутня російська делеґація, а російську владу репрезентував постійний представник Центральної Ради при Тимчасовому уряді Максим Славинський. Що це за зібрання, чому воно відбулося в Києві? Національні революції, які почалися навесні 1917 року на обширах колишньої Російської імперії, мали на меті визволення поневолених народів і створення або відновлення ними своїх держав у тій чи іншій формі. Михайло Грушевський написав навесні 1917 року, у перші тижні Української революції:

„Я твердо вірю, та й не один я, що велика революція Російська – тільки б її заховати від упаду і анархії – велико вплине на перебудову всієї Европи та її перетворення в Европейську федерацію. І от чому я й інші нітрохи не журимося повною політичною незалежністю України, не надаємо їй ніякої ваги. Для близького часу зовсім досить широкої української автономії у федеративній Російській республіці. А в будущині сподіваємося, ся республіка ввійде в склад федерації Европейської, і в ній Україна стане одною з найбільш сильних, міцних і певних складових частин – одною з підстав сеї Европейської федерації".

Така позиція М. Грушевського пояснюється тим, що упродовж 1917 року соціялістична більшість у Центральній Раді стояла на позиції національно-територіяльної автономії України у складі федеративної Росії. І свій Перший Універсал, яким 23 червня була проголошена автономія України, Рада розглядала лише як перший крок на шляху федералізації усієї Росії. Тому 8 липня Рада ухвалила рішення провести у вересні, в Києві, З'їзд народів Росії для розгляду шляхів перебудови Російської держави на федеративних засадах. Відтак 12 вересня Мала Рада як повноважний орган Центральної Ради затвердила персональний склад української делеґації для участи у роботі з'їзду, а 18 вересня виділила на його проведення 3 тис. рублів. Більшість делеґатів підтримала запропоновану Центральною Радою концепцію перебудови Росії на федеративних засадах, тільки литовські делегати висловилися за цілковиту незалежність Литви, євреїв цікавило створення єврейської автономії у Палестині, а польські делеґати прагнули власної державної самостійности.

Делеґати з'їзду ухвалили: паралельно з виборами до Всеросійських установчих зборів скликати Крайові установчі збори, які мали вирішити питання політичного устрою кожної національно-територіяльної автономії. З'їзд визнав російську мову державною та наголосив на рівноправності мов у церковній, шкільній та судовій сферах. З'їзд створив постійно діючу Раду народів, головою якої був обраний М. Грушевський, котрий назвав цей з'їзд „золотим сном народів". Але цей сон розвіявся вже за півтора місяця під впливом політичних подій у Росії, де стався більшовицький переворот. Росія стала радянською федеративною республікою, але зовсім на інших умовах, як Союз поневолених народів. Вірменія, Грузія та Фінляндія проголосили свою незалежність, а частину лівобережної України окупувала російська більшовицька армія, яка 5 лютого почала обстріл Києва з важких гармат. Під час обстрілу був спалений будинок М. Грушевського. Сам М. Грушевський тоді визнав: у тому вогні згоріла наша орієнтація на Москву.

Він у 1919 році писав: „Україна повинна будуватися власними руками її трудового народу без сторонніх впливів і втручань, і в процесі цього будівництва вона в будь-якому випадку повинна залишитися окремішньою".

Л. Хм.

В публікації використані дослідження відомого історика Сергія Грабовського.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Середньої кляси в Україні немає

Стосовно „експертної" опінії Ростислава Хомяка про середню клясу в Україні („Свобода", ч. 33), я думаю, що в цьому питанні авторові краще писати про смерічки і потічки, які є на диво красиві в Україні, або про середню клясу в Зімбабве чи Гондурасі. Не шукайте середньої кляси у шинках України (останніх, до речі, розвелось чимало), бо українці, які живуть в Україні, не знають, чи сміятись їм, чи плакати від порівнянь із Лос-Анджелесом.

Давайте візьмемо аркуш паперу і олівець, щоб підрахувати, скільки вистав у театрах та фільмів переглянув за останні пів року наш інтеліґент, скільки книг придбав, скільки газет читає щодня, чи може повезти сім'ю на відпочинок раз на рік, чи може придбати нове авто і купити хоча б передпокій від столичної квартири?

Звичайно, що вчителі, лікарі та інженери (якщо останні ще залишились в Україні) не хочуть себе причисляти до жебраків. Їм легше одягнути рожеві окуляри, випити горілки „для душі" і йти додому, щоб ввечері дивитися здеградоване телебачення, де діти привчаються до порнографії і горілки, а потім йти спати на канапу, яка віддається їм усіма пружинами.

Марія Вишневська,
Чикаґо

Сум в селі був декілька днів

У „Свободі" (ч. 33) прочитала вістку „Хода скорботи" Тетяни Будар з України і пригадала моє село на Миколаївщині. Це – село Добре, Баштанського району. Я не пам'ятаю війни 1941 року, тому що я народжена в 1942 році, але з розповідей мами знаю, що коли німці зайшли в село, то зібрали людей і поділили їх на три черги. Першою були євреї, потім – підлітки, і останні – дорослі чоловіки. Євреїв розстріляли в селі після того, як вони викопали для себе могилу. Спершу їх тримали в корівнику і не давали їсти і пити декілька днів. Молодь забрали в Німеччину, а чоловіків – до полону. Мій батько Григорій Майборода утік з полону і продовжував воювати. Мені запам'яталася його медаля, на якій було написано „За взяття Кеніґсберґу". Потім нагороди десь поділися, може, мама поміняла їх на хліб.

Моя мама Анна Майборода переховувала двох єврейських сестер, які приїхали в село після німецької облави. Дівчатка довгий час листувалися з мамою. А в 1961 році, я пам'ятаю, з Миколаєва в село приїхала велика група євреїв. Того дня почалося перепоховання жертв із спільної могили на цвинтар. Тоді знаходили документи вбитих. Люди кричали і гірко плакали. Сум був в селі декілька днів.

Олександра Керша,
Бирлінґтон, Вермонт

Запрошуємо до творчої співпраці

Ми, працівники Львівської обласної спеціялізованої бібліотеки ім. Тараса Шевченка Українського товариства сліпих, запрошуємо читачів „Свободи" до співпраці. 2007 рік для нашої книгозбірні – ювілейний: 45 років вона є центром інформаційної та творчої реабілітації незрячих. Наших читачів об'єднує сліпота, і, як наслідок, можливість читати озвучену книгу та книгу шрифтом Брайля.

При нашій бібліотеці функціонує літературно-мистецька вітальня „Поклик", яка, до речі, відзначає своє 10-ліття. Тут збираються незрячі поети, музиканти, декламатори, вчителі та інші творчі особи. Виходять збірки окремих авторів та колективні збірники, як звичайним, так і рельєфно – крапковим шрифтом.

Наш бібліотекар Степан Підлужний розшукує в Україні обдарованих людей з вадами зору, кращі поетичні твори яких друкуються в альманасі „Нащадки кобзарів" (він є упорядником цього часопису), який виходить у Республіканському будинку звукозапису і друку Українського товариства сліпих у Києві.

Можливо, й ви знаєте таких людей. Було б добре, якби вони відгукнулися і надіслали свої твори на нашу адресу: Бібліотека УТОС, вул. Січових Стрільців, 5, Львів 79000, Ukraine.

Марія Суха,
Світлана Палюшок,
Ірина Колич,
Степан Підлужний,
Львів

Ще раз про кольори нашого прапора

У „Свободі" з 27 липня 2007 року вміщено уривок зі статті Андрія Глазового і Анатолія Скрипника „Холодний Яр проти імперії голодранців". У ній говориться про села Холодноярщини, які в 1917 році, об'єднавшись, зформували самооборону і самоуправу під назвою „Холодноярська республіка". Вони не бажали увійти до складу військa УНР, хоч до ідеї самостійної України ставилися прихильно. Воліли діяти проти більшовиків – „голодранців" партизанськими акціями, під проводом своїх отаманів. Холодноярські партизани не здавалися і не брали в полон; були відважними і завзятими борцями, про що свідчить факт, що їхня „республіка" проіснувала до 1921 року.

До написання цього листа спонукала мене початкова частина уступу вищенаведеної статті, а саме: „Над селами партизанської республіки замайоріли не лише національносиньо-жовтіпрапори, а й особливий холодноярський-чорний із вилитим державним тризубом". Але ж як тут погодити розташування барв „синьо-жовті" в авторів статті з твердженням партизанського учасника подій „Холодноярської республіки" М. Дорошенка, який у своїх спогадах „Стежками холодноярськими" пише про жовто-блакитний прапор?. Ось його слова: „Денікінських реставраторів старої монархічної Росії били з усіх боків, били під прапорами червоних більшовиків, били під жовто-блакитними Самостійної України". Ще в іншому місці спогаду той же автор (коли партизани хоронили свого побратима): „Жовто-блакитний прапор схилився над могилою. В могилу тихо спускали домовину".

А в спогаді „Дні слави" полковника української Армії Степана Самійленка написано, що вояків УНР називали „жовтоблакитниками". Також у статті Марії Климчак: „Отець Андрій-Агапій – один з перших еміґрантів Америки" („Свобода", 8 липня 2005 року), зацитовано такі слова о. Андрія Гончаренка в 1914 році, коли він сподівався, що війна принесе свободу і він повернеться додому. Ось що він сказав до своїх приятелів: „Тепер вже не вмру, поки не буде мій народ вільним... В нашому краї будемо хазяйнувати по-свойому, та й в церкві будемо співати по-українськи. Московський прапор скинемо, а на його місце поставимо жовто-блакитний".

Скільки було суперечок щодо порядку барв нашої національної символіки, в розмовах і в пресі і кожна сторона завзято боронила свою „правду". Цим суперечкам і полемікам поставив кінець журнал „Військо України", сторінку якого передрукувала „Свобода", 8 грудня 2006 року, під заголовком: „Гість „Свободи" – журнал „Військо України". Ось що там написав Костянтин Руднєв: „...З 18 ст. козацькі прапори все частіше виготовляється з блакитного полотнища, на яке жовтою фарбою наносяться зображення зброї та святих. У березні 1918 року Центральна рада затвердила жовто-блакитний прапор символом Української Народної Республіки. 18 січня 1918 року міністер морських справ УНР Д. Антонович запропонував Малій раді затвердити український морський прапор. Він мав такий вигляд: дві смуги: вгорі – жовта, внизу – синя із золотим тризубом і хрестом. Уперше було його піднято на флагштоці лінійного корабля „Георгій Побідоносець" 29 квітня 1918 року". Далі: „Перший прапор УНР – жовто-блакитний за гетьмана Павла Скоропадського було замінено на блакитно-жовтий. 13 листопада він став державним символом Західноукраїнської Народної Республіки. 20 березня 1920 року затверджений на Підкарпатській Русі, а з 1939-го – в Карпатській Україні".

***П.С.:** Варто додати, що капітаном корабля „Георгія Побідоносця" був капітан Святослав Шрамченко, який після закінчення Другої світової війни проживав у таборах переміщених осіб, а зокрема в таборі Ельванґен, Німеччина. Виїхавши до Америки, мешкав у Філядельфії, де й помер у ще не дуже старому віці.*

Володимир Колюбінський,
Фініксвил, Пенсильванія

Думка „Свободи": Ми в редакції дуже прихильно поставилися до листа Володимира Колюбінського – незважаючи на те, що в Україні узаконений саме „синьо-жовтий" варіянт державного прапора, а владна бюрократія, звісна річ, не виказує намірів ближчим часом повернутися до проблеми розміщення кольорів у нашій національній символіці.

І все ж питання варте обговорення, бо воно не просто цікаве, але й важливе, близьке душі кожного свідомого українця. Тому протягом усіх 16 років державної незалежности України з'являються все нові публікації на цю тему, висловлюються все глибші арґументи на користь перегляду цього розміщення. Згідно з найпоширенішим поглядом, синя частина українського прапора, розміщена вгорі, означає синє небо, а жовта частина - золоте пшеничне поле під цим небом. Ніби дуже лірично.

Однак, цей варіянт, за вексилологією, наукою про прапори, каже нам, що синій колір – головний, жовтий – другорядний. У словосполученні „жовтоблакитний" це навпаки – жовтий мав би бути верхнім, як головний. Погляньмо тепер на Державний герб – Тризуб. Він жовтого кольору, синій колір тут служить лише тлом, тобто, іншими словами, жовтий – головний, а синій – другорядний.

Бачимо, отже, неузгодженість між прапором і гербом. Щоб було однаково, належалося б зобразити тризуб синім на жовтому тлі. Проте правильно саме так, як є. І саме таке розміщення кольорів було б правильним і для жовто-блакитного прапора: жовта частина мала б бути верхньою, синя – нижньою. Таку логіку дослідники пояснюють глибшими міркуваннями, аніж небо і пшениця: сакральний зміст жовтого кольору – це сонячний, активний, творчий, божественний первень, синій – це пасивність, яка запліднюється сонячним дотором. Тобто, ці два кольори – то Бог-творець і матеріяльний світ.

Самозрозуміло, що божественний колір мав би бути верхньою частиною прапора – це означало б, що держава, нація у своєму бутті керуються вищим, усвідомлюють його визначальний сенс.

Перевернуті ж кольори, коли синій – вгорі, а жовтий – внизу, символізують підміну вартостей, а за цих обставин Україні тяжко буде вийти з хащі проблем і політичних криз на ясну і перспективну дорогу.

П. Ч.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

На Союзівці відзначили День праці концертом і розвагами

Президент УНСоюзу Стефан Качарай відкриває концерт вітальним словом.

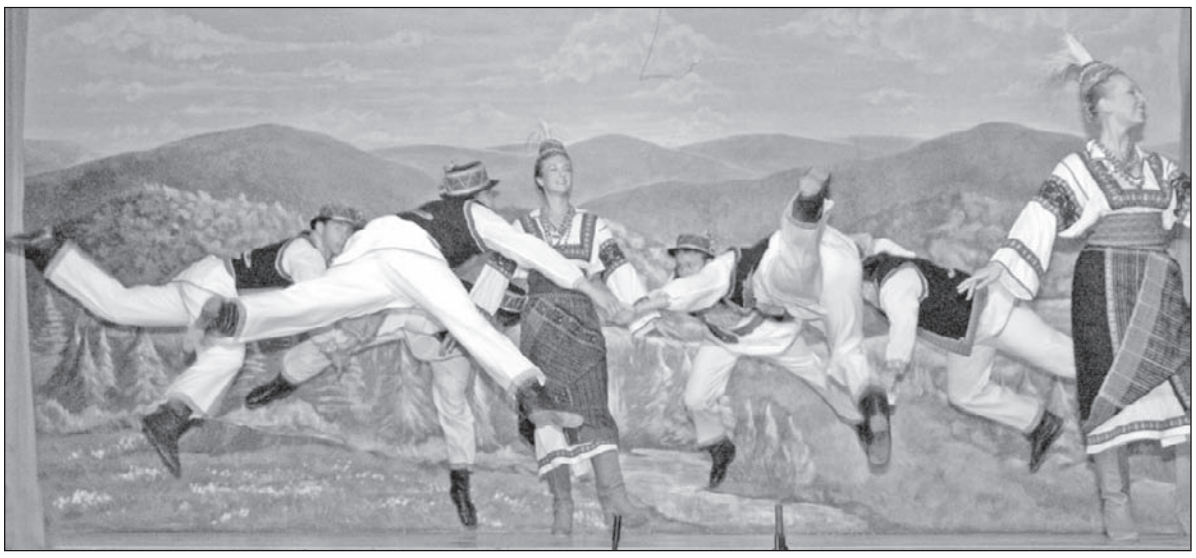
КЕРГОНКСОН, Ню-Йорк. – 3 вересня на відпочинковій оселі УНСоюзу – Союзівці відзначено День праці. Соняшна погода сприяла успіхові імпрези. Відбувся святковий концерт, були організовані численні розваги, змагалися тенісисти і плаваки. Кількасот гостей з різних міст узяли участь у святі. На цій сторінці подаємо фоторепортаж з свята на Союзівці.

Пластуни з усього світу – одна весела родина.

Бандуристи Тарас Лазуркевич і Олег Созанський.

На сцені – запальний гуцульський танець.

Басейн і у вересні – теплий.

Ой, гуляв козак біля Тікі-бари!

Пам'ятаймо про Голодомор 1932-33 років в Україні!

Спомин: як ми жили в 33-му...

Йосип Свинар

Стукають у двері. Маленька Таня закричала: „Мамо, не відчиняй, бо тебе заберуть!". Марія, щоб заспокоїти дитя, взяла дочку на руки й підійшла до вікна. Біля дверей стояла сусідка Марфа. Вона сказала, входячи до хати: „Маєш від мене подарунок – пів хлібини. Учора мій Іван привіз з Москви трохи хліба, бо в Москві черги за хлібом не знають. У потязі він чув розмови, що на в'їзд до Москви будуть вимагати спеціяльний дозвіл". Марія розчулилася: „Марфо, чим же я можу тобі віддячитися?". „Нічим. – відповіла Марфа. – Я рада, що можу зробити бідний подарунок". Таня перебиває: „Мамо, дай хліба!". Марія відрізала маленький шматочок – і хліба відразу не стало. „Мамо, я хочу ще хліба!".

Усі разом вийшли на подвір'я. Погода була прекрасна, після зими сонце гріло, пахло весною, з-під снігу повиходили квіти. На Харківщині їх називали пролісками. Порушував тишу спів пташок. Побачивши квіти, Таня захоплено закричала: „Мамо, чи можу я виривати кілька?". „Можеш", – відповіла Марія. „Мамо, я несу тобі квіти!". Мама взяла квіти й поцілувала Таню. Дитя сіло мамі на коліна й питає: „Мамо, а тебе не заберуть як тата?".

Ось сусідка Ольга йде до хати. „Маріє, погана новина: в останню ніч третину чоловіків забрали й не можна узнати, куди забрали й за що? У селі Вільхівці вже чверть людей померли з голоду, багато самогубств. В інших селах – ще гірше. Я чула, що на жахливому полі, де було кладовище, яке зрівняли з землею, можнаназбирати колосків від жита. Чи не пішли б ми?". Марія засумнівалася: „А з ким залишу Таню?". Ольга каже: „Моя дочка Тамара догляне її. Але ти в присутності Тамари не говори про наше страшне життя, бо в школі наївні діти легко потрапляють у пастку".

Коли Марія з Ольгою пішли в поле шукати колосків, Марія розповіла, як навчилася їсти жолуді. Вчора вона наварила якогось бур'яну і спершу поїла сама. Якщо не захворіє, то дасть Тані. Назустріч йде чоловік і питає: „Чи не йдете збирати колоски? То подивіться на червоне полотнище, де написано: „Топтать колєктівноє полє запрєщено!" Ліпше не ризикуйте. Жінки повернули назад. Чоловік виглядав як кістяк, обтягнутий шкірою. Голос ледве чути, одягнений бідно. Жінки оглядались, чи не доганяє, але він відставав далі й далі. Ольга розповіла, як її діда комуністи розстріляли за те, що не відігнав українське військо від своєї криниці, коли напували коней. Жінки присіли перепочити. Почули шелест в кущах – вискочила білка, стала на задні лапки, струхнула хвостиком і втекла.

Ольга заговорила: „Ми з Григорієм працювали від сходу сонця до заходу, мали корову й коня, але нас зарахували до куркулів, вимагали неймовірно високий податок, а заплатити не було чим, то забрали корову й коня, й все, що заготовили на зиму, навіть з горщиків розкидали на подвір'ї. А як живе Марфа?". Марія відповіла: „Вони зарізали корову, трошка м'яса продали, щоб мати гроші поїхати до Москви за хлібом, тепер м'ясо кінчається, бояться за майбутнє".

Пішли далі і побачили буряковe поле, наповнене людьми. Якийсь чоловік знайшов буряк, підняв до гори й закричав від радости. Подув холодний вітер, запахло дощем. Ноги були мокрі до колін. Повертаючись додому, Марія відчула під ногою щось тверде і побачила половину мерзлого буряка. Підняла, поцілувала, поклала в торбу й промовила: „Це моє багатство!". Йдучи далі, Марія скаржилась на здоров'я і нарешті сказала: „Мені треба присісти, не маю сили йти далі". Посідали під кущем. Земля була мокра й холодна. Ольга бачила, як в Марії трусяться руки й ноги. Вона якось особливо витягнулась і промовила: „Таню, Таню, Григоре!" Ольга закричала: „Маріє!". Але Марія вже не відповідала.

Сієтл, Вашінґтон

Триває підготування до відзначення 75-ої річниці Голодомору в Україні

Подаємо відповіді президента Світового Конґресу Українців Аскольда Лозинського на запитання представників Українського Конґресового Комітету Америки.

– Які конкретні пляни має СКУ щодо відзначення 75-их роковин українського Голодомору?

– СКУ створив під своєю еґідою Міжнародний координаційний комітет, який очолює Стефан Романів з Австралії. Конкретні пляни включають прийняття парляментських резолюцій, включно з резолюціями ПАРЕ та ООН; створення меморіяльного комплексу у Києві, пам'ятника у Вашінґтоні; освітні програми, виставки, брошури; громадські заходи; розгляд можливості судового процесу проти організаторів геноциду.

– Чи плянує СКУ провести освітні програми з цієї теми?

– Ми маємо декілька освітніх плянів, які будуть розповсюджені в численних країнах, включно з Україною, США та Австралією. На жаль, громади Росії та Казахстану не мають великого зацікавлення в цій темі.

– Чи СКУ вважає, що важливим аспектом відзначення є інформація широкого світового загалу про страшні події в Україні у 1932-33 роках?

– Безсумнівно. Наша програма є ґльобальною: до цього часу 11 країн прийняли резолюції про Голодомор; через Постійне представництво України в ООН ми розповсюдимо документальний фільм „Жнива розпачу" у майже 200 представництвах при ООН. Освітні програми, виставки та брошури на кількох мовах розповсюджуються нашими громадами у численних країнах.

В усьому світі відзначили День Незалежности України

НЮ-ЙОРК

12 вересня в Українському інституті Америки відбулось прийняття, присвячене 16-ій річниці Незалежности України. До інституту гостей запросили Постійне представництво України в ООН і Генеральне консульство України в Нью-Йорку. На свято прибули численні дипломати, представники української і американської громадськости, журналісти, українські дипломати і працівники дипломатичних представництв. У залях були представлені мистецькі виставки, приготоване частування.

Л. Хм.

На святі – другий віце-президент УНСоюзу Михайло Козюпа (справа) і Генеральний консул України Микола Кириченко з дружиною Оленою.

Гостей вітають (справа) Постійний представник України в ООН, Посол Юрій Сергеєв з дружиною Наталею, Генеральний консул України в Нью-Йорку Микола Кириченко з дружиною Оленою, представник Міністерства оборони при Місії України в ООН генерал-майор Леонід Голопатюк з дружиною Валентиною.

У залі Українського інституту Америки.

Гість свята – дипломат Валерій Кучинський з дружиною Аллою.

ҐЛЕН СПЕЙ, Нью-Йорк

26 серпня українська громада старанням Громадського комітету відзначила 16-ту річницю Незалежности України. В самий день Незалежности, 24 серпня, на щоглі маґістрату міста Ламберленда майорів синьо-жовтий прапор, а кожна українська хата була прикрашена українським і американським прапорами, щоб показати довкіллю, що українці шанують країну свого поселення, але душею і серцем є з Україною. 26 серпня заля церкви св. Володимира була вщерть виповнена мешканцями села й гостями. Свято відкрила Софійка Мартинець коротким привітом. Доповідь виголосив голова Громадського комітету Ярослав Ґавур. Він згадав про окупацію України Росією, Австро-Угорщиною і Польщею, змагання українців за незалежність, боротьбу Карпатської України, ролю Помаранчевої революції й національне пробудження українського народу та завдання, які стоять перед відродженою українською державою.

Далі жіночий ансамбль виконав кілька пісень, Вірш „Люблю Україну" прочитала С. Мартинець. Монтаж слова й пісні „Слава українському народові" укладу Я. Ґавура виконали Ганна Босак, Марія Гуґель, Уляна Ковалик, Ірина Костюк, Оксана Крупка, Тамара Лихолай, Валя Мантика, Зюна Мартинець, Ганя Пищимуха, Люба Пищимуха, Анна Плескун і ансамбль „Лелеки" (Г. Босак, М. Гуґель, Я. Ґавур, Богдан Кандюк, Іван Капчак, Еля Мазяр, Степан Палилик, А. Плескун), музичний супровід на бандурі виконав Володимир Мазяр, котрий також гарно прикрасив сцену. Супровід

(Закінчення на стор. 11)

Жіночий хор на святі в Ґлен Спей.

В усьому світі відзначили День Незалежности України

ДНІПРОПЕТРОВСЬК, Україна

23 серпня в Оперному театрі відбувся концерт до свята Незалежности. Голова Обласної адміністрації Надія Деєва і голова Обласної ради Юрій Вілкул вручили нагороди відзначеним мешканцям міста.

Найбільше свято відбулося 18 серпня. Його організував Інститут суспільних досліджень (директор Володимир Панченко). В святі брали участь спортивні колективи, військові частини. В скромному місці, під деревом, В. Панченко вітав людей.

Клавдія Мірецька

Артисти кінного театру відтворили на святі козацьке військо.

Клавдія Мірецька з артистом кінного театру Юрієм Григор'євим.

...на Балтійському морі

Група українських туристів з США і Канади, яку організувало підприємство Зені Брожини „Zenia's Travel Club" з Ню-Джерзі, подорожувала до Скандинавії на кораблі у Балтійському морі. Мандрівники відвідали Берґен в Норвеґії, проїхали залізницею попри засніжені верхів'я до Осло, а звідти полетіли до Копенгаґену, де вже чекав на них корабель „Стар прінцес". Корабель відвідав Стокгольм, Гельсінкі, Санкт-Петербург, Таллінн, Ґдиню і Ґданськ.

За попереднім домовленням Зені Брожини, у Ґданську зустріли групу Оля і Славко Осціславські, жителі Ґданська. Вони запровадили туристів до світлички української громади, де їх зустрів довголітній голова і заслужений громадський діяч в Гданську Павло Кремінський з дружиною Марією. Спільна зустріч значно збагатила враження. Кожна зупинка тривала один день і можна було відвідувати цікаві об'єкти у даній місцевості, як, приміром, замок хрестоносців у Мальборку, музей вікінґів в Осло та ін.

Увечорі 23 серпня українські туристи зібралися в одному з приміщень корабля, щоб відзначити 16-ту річницю Незалежности України. Всі були у святковому одязі, майже всі – у вишиваних сорочках чи сукнях. На початку Зеня Брожина пояснила присутнім американським туристам причину зібрання. На естраді три наймолодші учасники – брати Юліян і Олівер Черники та їхній приятель Сем Ваґнер тримали великий плякат з написом „Happy Independence Day Ukraine".

Свято розпочалося заспіванням Національного гимну. Опісля Іриней Ісаїв розповів про свої враження з перших днів після проголошення Незалежности України, Наталія Гевко зворушливо задекламувала дві поезії про Україну. На закінчення присутні заспівали пісню „Україно" Тараса Петриненка та підняли шампанський тост на честь вільної України. Це відзначення Незалежности, далеко від України на чужих морях, спричинило в серцях учасників піднесення та віру у світле майбутнє України. Воно залишиться незатертим спомином.

Роман Гавриляк

Зеня Брожина, Оля і Славко Осціславські в Ґданську.

Українське свято на теплоході серед моря.

ҐЛЕН СПЕЙ, Ню-Йорк...

(Закінчення зі стор. 10)

на фортепіяні – Е. Мазяр. Першу частину програми підготували З. Мартинець і Т. Лихолай, другу частину – Я. Ґавур. Естетично оформлену програмку написала й видрукувала С. Мартинець.

Свято закінчено Національним гимном – „Ще не вмерла Україна", який заспівали всі присутні.

Зюна Мартинець

Шановні читачі!

У листах та статтях, які Ви надсилаєте до „Свободи", просимо подавати повністю перші імена згадуваних осіб, а також подавати свої поштову і електронну адреси, число телефону.

Редакція

В усьому світі відзначили День Незалежности України

ЛОНҐ-АЙЛЕНД, Ню-Йорк

19 серпня в Айзенгавер-парку відділ УККА в Лонґ-Айленді відсвяткував „Українсько-американську ніч", присвячену 16-ій річниці Незалежности України.

Ведучий програми Б. Петровський представив голову УККА адвоката Романа Бадяка, який відкрив програму вступним словом про досягнення України за останні 16 років. Після вступного слова прозвучали український і американський гимни у виконанні Лесі Козій і Наталі Вальків.

Розпочав святковий концерт танцювальний колектив „Сизокрилі" під керівництвом Орландо Паґан танцем „Привіт". Чисельні глядачі, яких не налякав легенький дощ, мали можливість насолоджуватись прекрасним голосом співачки Львівського оперного театру Марти Залізняк.

З захопленням слухали дитячий вокальний ансамбль „Веселка" під керівництвом Люди Ґриль, пісню „Україночка" у виконанні Христини Шафранської. Чарівна гра скрипаля Ігоря Шабловського викликала море оплесків і овацій. Запальні танці продемонстрував юнацький танцювальний ансамбль „Мрія" з Лонґ-Айленду. Хотілося б відзначити серед танцюристів Дениса Ґішту за його театральність.

Український національний дух був також переданий і в декорації сцени. Золотистий тризуб сяяв під вечірнім світлом, оточений соняшниками, червоними маками з пшеничними колосками, ніби стверджуючи „Ми були, є і будем!".

24 серпня біля будинків міських рад Ґемстеду, Мінеоли, Ойстер-Бею на Лонґ-Айленді були підняті синьо-жовті прапори на честь 16-ої річниці Незалежности України.

26 серпня УККА продовжив святкування в Українському парафіяльному центрі св. Володимира. Відкрив програму змістовною, актуальною доповіддю про Україну о. Василь Ґриньків. Продовжив вечір вокально-інструментальний ансамбль з Києва „Українські барви".

Відділ УККА на Лонґ-Айленді не забув вшанувати тих, хто віддав життя за те, щоб українці тепер могли бути вільними і незалежними. Відбулась Панахида біля пам'ятника загиблих від Голодомору, який встановлений у Айзенгавер-парку. У Панахиді брали участь священики з трьох українських церков на Лонґ-Айленді – оо. В. Ґриньків, М. Попович, Я. Думанський та члени УККА.

Слава Куницька

24 серпня біля будинку міської ради.

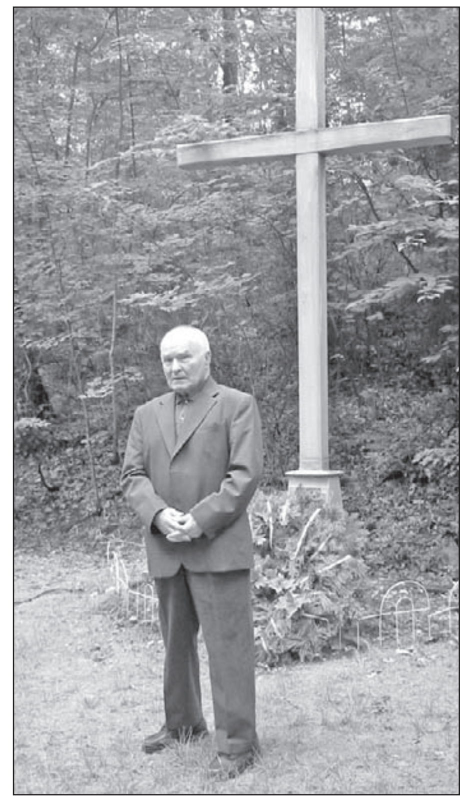
Панахида біля пам'ятника загиблих від Голодомору.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Вчительський семінар відбувся на Союзівці

Учасники семінару (зліва): сидять – Володимир Боднар, Наталія Боднар, Євген Федоренко, Юрій Гаєцький, Стефан Патриляк, стоять – Світлана Грабовська, Ігор Мірчук, Лариса Лялюк, Ольга Костів, Роман Гірняк, Галина Пляка, Валентина Каплун, сестра Маркела Венгрин, Уляна Ганущак.

Д-р Євген Федоренко біля меморіяльного хреста на Союзівці.

КЕРГОНКСОН, Ню-Йорк. – 23-ий вчительський курс для підвищення кваліфікації учителів Шкіл українознавства відбувся 22–29 липня на Союзівці. На курсах було 14 учасників з шкіл в Огайо, Пенсильванії, Ню-Йорку та Ню-Джерзі. Викладачі – професори Євген Федоренко, Юрій Гаєцький, Ігор Мірчук, Володимир та Наталія Боднарі. Семінар був спрямований на відзначення 75-річчя Голодомору-геноциду в Україні 1932-33 років. Учасники сплели великий вінок, який був поставлений біля меморіяльного хреста поруч з капличкою на Союзівці. Отець Юрій Базилевський відправив окремий Молебень в неділю, 29 липня, а проф. Є. Федоренко мав коротке слово про геноцид в Україні.

Проф. Ю. Гаєцький обговорював проблеми з історії України XX ст. Проф. Є. Федоренко провів курс з української мови та української літератури на еміґрації, звертаючи увагу на письменників Василя Барку, Уласа Самчука, Тодося Осьмачку, Івана Багряного та Нюйоркську групу. Багато з них писали про Голодомор та сталінський терор. Мистецтво XX ст. викладав проф. І. Мірчук. Його лекції про „бойчукістів", соцреалізм, мистців західньої України та діяспори були ілюстровані прозірками мистців та їх праць. Вечорами він показував клясичні фільми Олександра Довженка, Сергія Параджанова та Юрія Іллєнка.

Лекції „Риси українського народу" та „Голодомор – геноцид українського народу" прочитав проф. В. Боднар. Вони були ілюстровані фотографіями та рисунками про штучний голод, які показували жах цих часів. Проф. Н. Боднар читала лекції з економічної географії України.

Вечорами були покази фільмів з історії України. Учасники брали участь в програмах Союзівки, але багато вчилися, бо програма була насичена. Учительський семінар був скорочений до восьми днів через брак фондів. Одначе учасники приготували на закінчення цікаву програму – „Україна в 2041 році".

Ми хочемо подякувати нашим фундаторам, які розуміють вагу українського шкільництва та підтримують їх фінансово: Українській Кредитовій Кооперативі „Самопоміч" в Ню-Йорку, Українській Національній Кооперативі, Ню-Йорк, Фундації „Спадщина" в Чикаґо, Ілиной, Українсько-Американській Федеральній Кредитовій Спілці, Філядельфія, Фундації Українського Вільного Університету в Ню-Йорку, Українсько-Американській Федеральній Кредитовій Спілці „Самопоміч" в Чикаґо, філіял у Нюарку, Ню-Джерзі, Українсько-Американській Федеральній Кредитівці СУМ, Йонкерс, Н. Й.

Курси допомагають вишколювати учителів для Шкіл українознавства. Вже понад 375 з них вчилися на курсах, 12 з них стали директорами шкіл.

Книга про діяльність Фундації УВУ в США

Минулого року в Ню-Йорку побачила світ книга „Історія Фундації Українського Вільного Університету". Видання складається з двох розділів, добірки документів про Фундацію УВУ та біографічних довідок, присвячених фундаторам і меценатам УВУ.

У вступній статті колишній голова Фундації, нині покійний Володимир Стойко пише: „В твоїх руках читачу книжка, присвячена 30-річній діяльности Фундації УВУ з осідком у США – установа, пріоритетом якої було і залишається підтримувати українську незалежну науку і освіту".

Відомо, що УВУ заснований 1921 року, долав великі труднощі, щоб дати освіту українцям за межами України. Для його діяльности потрібні були кошти, які почала збирати Фундація УВУ, утворившись у 1975 році. За час свого існування Фундація виділила понад 2 млн. дол. на стипендії студентам з України та інших країн Европи й Америки. Серед здійснених Фундацією проєктів: видання книг на патріотичну тематику, створення Бібліотеки та архіву української діяспори при Львівському університеті ім. Івана Франка, молодіжні екскурсії „Стежками батьків по Европі", у яких знайомила студентів з героїчними постатями української історії, що спочивають у могилах далеко від рідної землі.

Завдячуючи меценатам, Фундація щорічно проводить конкурс з українистики ім. Воляників-Швабінських. Провідниками Фундації, її активними діячами у різний час були маґістер Іван Буртик (1975-1977), професор Петро Ґой (1977-2001), професор В. Стойко (2002-2006). Тепер Управу Фундації очолює маґістер Теодор Воляник.

Книга „Історія Фундації УВУ" є авторитетним і потрібним виданням, спрямованим на висвітлення жертовности української нації в ім'я розвитку української вільної науки у широкому світі.

Нестор Мизак,
Чернівці

УКРАЇНА І СВІТ

У Києві відкрито книгарню „Смолоскип“

КИЇВ. – У столиці України українські книгарні відкриваються не часто. Навпаки, частіше закриваються під різними приводами. Зате дуже часто відкриваються російські книгарні. За час незалежности у Києві закрито відомі книгарні „Поезія”, „Ноти”, „Мистецтво” та багато інших. Навколо книгарень „Сяйво” і „Знання” ведеться запекла боротьба. Тому свідомі українці сприйняли як свято той факт, що при видавництві „Смолоскип“, на Подолі, з’явилася нова, велика і цілком українська книгарня. 30 серпня відбулася її офіційна презентація. І присутніх було так багато, що люди стояли й надворі.

Першим слово взяв директор видавництва „Смолоскип” Ростислав Семків. Він привітав зібраних і наголосив, що книгарня буде мати гуманітарне спрямування, що у ній повинна бути здорова атмосфера. Всі зацікавлені будуть мати вільний доступ до кожної книжки, вони зможуть її взяти в руки, переглянути і навіть сісти коло журнального столика і почитати її. Осип Зінкевич, засновник „Смолоскипу“, сказав, що відкриття нової української книгарні у столиці України Києві, чи у його рідному селі Микулинці на Івано-Франківщині, має всеукраїнське і не лише культурницьке, але й політичне значення, – в час, коли закриваються одна за одною українські книгарні, а в інших на 95-98 відс. продаються російські книжки. Він зазначив, що у книгарні буде продаватися лише українська книжка і що у ній не буде місця для книг ксенофобського, шовіністичного чи антисемітського спрямування, книгарня буде толерантно ставитися до творчости молодого покоління і його лексики. Ольга Погинайко (директор книгарні) – молода аспірантка з Києво-Могилянської академії, філолог за освітою, у своєму виступі зосередилася на

(Закінчення на стор. 21)

На відкритті книгарні виступають її організатори. Зліва: Оля Погинайко – директор книгарні, Осип Зінкевич – голова видавництва „Смолоскип”, Ростислав Семків – директор видавництва.

На подвір’ї, під будинком „Смолоскипа”. Поезією і піснями творча молодь святкувала відкриття української книгарні у Києві.

ПОСТАТІ

Вадим Модзалевський в пам'яті сучасників

До 125-ліття від народження українського родознавця

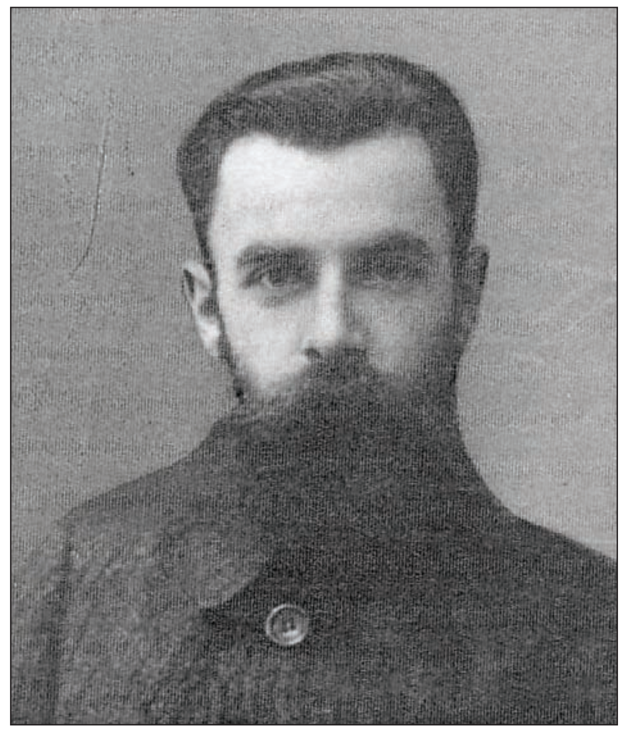
Ім'я видатного історика, генеалога, архівіста, мистецтвознавця давно займає почесне місце в українській науці й культурі. Очевидно, менше відомий він як людина. На щастя, про Вадима Модзалевського збереглися спогади його друзів і колег, деякі з яких опинилися на еміґрації.

Григорій Курас
УВАН у США, Ню-Йорк

Визначний український шевченкознавець Павло Зайцев близько співпрацював з Вадимом Модзалевським у 1918-1919 роках. Чи не першим з еміґрантів він відгугнувся на звістку про смерть колишнього колеги. З некрологу відчувається невимовна скорбота за передчасно померлим другом, на похоронах якого не міг бути. П. Зайцев особливо підкреслював, що в світі мало є людей, яких доля наділила б такою душевною красою й глибокою моральністю. В найстрашніші часи більшовицького терору його кімнатка в помешканні друга й однодумця Георгія Нарбута стала притулком для всіх київських художників, письменників, учених і журналістів. П. Зайцев писав у цьому своєрідному некролозі-спогаді, що там збиралися люди, які тримали в своїх руках нерви культурного життя Киева. Відбувалися дискусії, обговорювалися літературні пляни. Відпочивали душі, дотепи й сміх чергувалися з музикою й співами, з декламаціями нових поезій. Там постала й „Academia vagabunda" – жартівливе об'єднання київської літературної й мистецької богеми, що прибрала собі форму й стиль XVII в. „Згадую ту любов, – писав П. Зайцев, – ту повагу велику, яку всі, хто знав В[адима] Л[ьвови]ча і мав щастя з ним зблизитися, виявляли до нього".

Важливі спогади про В. Модзалевського залишив знаний мистець і графік Георгій Лукомський. В київські часи він був близький до гуртка В. Модзалевського й Г. Нарбута. У 1922 році в Берліні він видав книжечку нарисів, в одному з яких дуже тепло написав про покійного друга. На цьому місці варто подати портрет В. Модзалевського, яким його знав Г. Лукомський: „Сірий костюм, вузенький, тісний, бліде з виточеними, гарними рисами обличчя, борода довга; очі дивляться спокійно, привітно, ласкаво; видно, тільки й цікавить його – архів який-небудь, та грамота жалувана, та гербок панський". Тяжка була для В.Модзалевського осінь 1919 року, коли в Київ прийшли добровольці. За свідченням Г. Лукомського, він був незаслужено усунений з усіх посад і дуже пригнічений. Для нього пропала вся утіха життя. В такому стані він бачив В. Модзалевського і Г. Нарбута востаннє перед виїздом з Києва. Зазначав, що обидва страждали від невизнання, людської невдячности, а згодом почали й бідувати, довелося за копійки розпродувати свої улюблені речі, назбирувані роками. Хвороба й моральна пригніченість за три-чотири місяці скосила обох друзів. „Спустів будиночок на Георгіївському провулку", - з жалем писав Г. Лукомський.

Одним з близьких співробітників і друзів В. Модзалевського у 1918-1920 роках був відомий архівіст і літературознавець Володимир Міяковський. До кінця життя він зберігав пам'ять про незабутнього друга і вчителя. В тяжких умовах скитальщини, в таборі Ді-Пі написав статтю про В. Модзалевського як родознавця. Всю міру любови до нього В. Міяковський висловив в останніх рядках цього нарису: „Красиве обличчя його світилося такою добротою, такою дитячою ясністю, що, здавалося, немає людини, яка б змогла скривдити Вадима Львовича. Біля нього було світліше й тепліше, за ним можна було йти туди, куди йшов він". Крім цієї малодоступної циклостилевої публікації, В. Міяковський мав на меті підготувати іншу статтю про В. Модзалевського, очевидно, саме як про людину. В чернетці, яку знайшов свого часу в його

Вадим Модзалевський. Близько 1918 року.

паперах, є прецікаві мемуарні нотатки. В них старий архівіст зазначав, що на його шляху було дві людини, які залишили довгий світлий слід в його спогадах. Одним з них був В. Л. Модзалевський. В. Міяковський зізнавався, що іноді йому здавалося, що це свята людина. Красивий, спокійний і лагідний, він чарував усіх, хто з ним зустрічався.

Для В. Міяковського важливо було зібрати свідчення близьких до В. Модзалевського людей. Невтомний архівіст звернувся до видатного російського літературознавця Модеста Гофмана, який жив на еміґрації в Парижі. Вчений знав В. Модзалевського з юнацьких років, і коли до Петрограду дійшла вістка про його передчасну смерть, відгукнувся теплим некрологом. І хоча в повоєнні роки він, за свідченнями сучасників, жив замкнено і практично ні з ким не спілкувався, однак, відписав листа В. Міяковському в табір Ді-Пі

(Закінчення на стор. 25)

ДОВІДКОВЕ БЮРО „СВОБОДИ"

Про ввезення авт на митну територію України

– Чи повинні платити мито при ввезенні авт в Україну інваліди?

Законом України від 16 листопада 1995 року „Про деякі питання оподаткування підакцизних товарів" були скасовані пільги, надані законодавчими актами України щодо сплати ввізного мита, митних та акцизного зборів, а також податку на добавлену вартість при ввезенні на територію України авт для продажу і особистого використання громадянами України, чужоземними громадянами та особами без громадянства, в тому числі інвалідами. Втратили чинність законодавчі акти України в частині звільнення від сплати ввізного мита з транспортних засобів, що ввозяться (пересилаються) на територію України ветеранами війни. Одним із шляхів безоплатного отримання транспортного засобу є ввезення його в Україну в якості гуманітарної допомоги. Згідно з законом про гуманітарну допомогу її можуть надавати безоплатно чужоземні та вітчизняні юридичні чи фізичні особи з гуманних мотивів, але отримувачі гуманітарної допомоги в Україні повинні бути зареєстровані в Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги. Гуманітарна допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, у грошовій або натуральній формі (крім підакцизних товарів), яка надається, ввозиться, пересилається в Україну, звільняється від оподаткування. Комісія з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті міністрів України може визнати гуманітарною допомогою, із звільненням від оподаткування, також легкові авта, які на момент ввезення в Україну були виготовлені не більш як 10 років тому, з об'ємом двигуна не більш як 1,800 куб. см. Їх мають отримати державні служби соціяльного захисту для подальшого передання інвалідам, які перебувають на обліку для отримання спеціяльного автотранспорту.

– Чи треба платити мито за авто при переїзді на постійне проживання в Україні?

– Особисті речі, товари та транспортні засоби, що ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України при переселенні громадян на постійне проживання, звільняються від оподаткування. Дозволяється ввезення зі звільненням від податку у разі переселення на постійне проживання на кожного повнолітнього громадянина одного механічного транспортного засобу за умови, що він є власником такого транспортного засобу не менше року та за умови перебування такого транспортного засобу на обліку в країні постійного місця попереднього проживання не менше року. Факт переїзду громадянина на постійне проживання в Україну повинен бути підтверджений митним органам документально.

– А як привезти авто з метою вільного обігу?

– Транспортні засоби, що ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України або надходять на адреси громадян у несупроводжуваному багажі або вантажних відправленнях для вільного використання, незалежно від їх вартости, підлягають обов'язковому письмовому декляруванню митним органам у порядку, встановленому для громадян, та оподатковуються ввізним митом, податком на додану вартість і в установлених законодавством України випадках акцизним та іншими зборами. Ставку акцизного збору встановлено в грошовому еквіваленті до об'єму двигуна. Ввезення на митну територію України з метою вільного обігу (у тому числі з метою розкомплектування на запасні частини) тракторів колісних для перевезення напівпричепів (сідельних тягачів), автобусів, легкових авт, вантажних авт, авт спеціяльного призначення та шасі з встановленими двигунами допускається за умови, що на момент переміщення через митний кордон України пройшло не більше восьми років з дати їх виготовлення.

– Які є закони щодо тимчасового ввезення авт на митну територію України?

– Тимчасове ввезення транспортних засобів громадянами-резидентами дозволяється терміном до одного року після сплати ввізного мита та інших податків (зборів), передбачених законодавством при ввезенні авт. Цей термін може бути продовжено Державною митною службою України з урахуванням гуманітарної, наукової, господарської та інших видів діяльности громадян, які ввезли такі транспортні засоби. Тимчасове ввезення транспортних засобів дозволяється громадянам-нерезидентам для власних потреб терміном до одного року. Цей термін теж може бути продовжено. Транспортні засоби ввозяться під письмове зобов'язання про зворотне вивезення, не можуть бути передані у володіння або користування іншим особам. Транспортні засоби, тимчасово ввезені громадянами-нерезидентами на митну територію України для власного користування на термін, що перевищує два місяці, підлягають реєструванню в органах Державної автомобільної інспекції Дія цієї статті не поширюється на транспортні засоби, що належать співробітникам дипломатичних представництв України та чужоземних держав, міжнародних, міжурядових організацій і представництв інших держав при них, які не є резидентами України.

Довідку підготувало на прохання „Свободи" Генеральне консульство України в Ню-Йорку за матеріялами Державної митної служби (довідка не є офіційним документом).

Dorothy Young Arts Center Concert Hall at Drew University

OLCO International presents

UKRAINIAN STARS IN AMERICA

"OPERA BEST DUETS and MORE"

SUNDAY, OCTOBER 14, 2007, 3:00 p.m.

TRIBUTE CONCERT

with worldwide performers

Oksana Krovytska
Soprano, City Opera Diva

Alexandra Hrabova
Soprano, DiCapo Opera

Roman Tsymbala
Tenor, Lviv Opera

Laura Zupa D'Avella
Soprano, NJ State Opera

Leontovych *String Quartet*

David Maiullo, *Concertmaster*

25 YEAR ANNIVERSARY ON STAGE

OLEG CHMYR

ЗАСЛУЖЕНИЙ АРТИСТ УКРАЇНИ

Distinguished Ukrainian Opera/Chamber Singer and Educator

Program includes music by Mozart, Donizetti, Verdi, Hulak-Artemovsky, and others

Admission $30

Dorothy Young Art Center Concert Hall, Drew University
36 Madison Avenue, Madison, New Jersey 07940

For tickets and information: 973-993-8090; e-mail: olcoint@aol.com

Ihor Rakowsky, *Master of Ceremony*

The event is under the patronage of the Ukrainian World Congress and the Ukrainian Consulate General in New York

We expect VIP guests to attend our concert.

Design by Roman Brukh

Sponsors

МІСТ MEEST

SELF RELIANCE (NJ) FEDERAL CREDIT UNION
851 Allwood Road
Clifton, NJ 07012
1 - 888 - BANK UKE
www.bankuke.com

Українській Громаді - Українська Установа
Самопоміч
Selfreliance.Com

THE UKRAINIAN WEEKLY СВОБОДА

Ukrainian National Federal Credit Union
215 Second Avenue New-York, NY 10003

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ, Інк. Оснований у 1894 р.
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc. Organized 1894

Нотатки...

(Закінчення зі стор. 5)

Нині Крим – нічий!

Читач може запитати: якщо Крим нині не є українським, то чий же він насправді? Відповім на підставі власних серпневих вражень: нині Крим – нічий!

Не вірите? І таке буває! Претендентів на верховенство на найбільшому півострові в Чорному морі – аж три: українці, татари та росіяни.

У кого ж із них найбільше прав? У найдавніші часи, про які розповідав грек Геродот, у Криму мешкало кілька племен, в тому числі таври, від яких півострів називали Тавридою. А ще на цій землі були скити та кімерійці. Греки, які були чудовими мореплавцями, почали оселятися на берегах Криму вздовж узбережжя Чорного моря, яке вони називали Понтом Евксинським. Саме греки побудували місто Феодосію (у перекладі: „Дана Богом"). У середині І ст. н.е. владу перебрала Римська імперія, потім прийшли з півночі племена. Історики знайшли тут сліди аланів, італійців з Генуї. 300 років по тому „розігрався апетит" у Туреччини, яка традиційно товаришувала з татарськими племенами, що заполонили Крим і войовничо ходили за бранцями на північ, до київських слов'ян. З 1443 до 1783 року на півострові існувало Кримське ханство, яке виокремилося із татаро-монгольської Золотої Орди. Це саме вони, кримчаки, в Рогатині взяли бранкою українську дівчину Настю, продали її на базарі невільників у Феодосії, після чого вона стала в Стамбулі султаншею Роксоланою.

Починаючи з 1771 року, війська Російської імперії із жорстокими баталіями захоплюють Крим. Під владою Москви він залишався аж до 1954 року, коли за рішенням Верховної Ради СРСР був офіційно переданий Україні. Здавалося б, відтоді мав бути мирний шлях розвитку Криму в складі нашої республіки, багатої на те, чого завжди бракувало на півострові: води (тепер є канал із Дніпра), хліба (нині мають дотацію з північніших областей), електроенергії, метал та вугілля (повне постачання з материкової України) та ін. Усе було б гаразд, але... Сталося примусове виселення з Криму під час Другої світової війни місцевого населення, переважно „кримських татар", і заселення спустошених сіл селянами із центральних областей Росії.

Внаслідок цього історичного паскудства Крим почав розмовляти, в основному, російською мовою; принципово змінився соціально-побутовий устрій місцевого населення, а ментальність людей, посаджених „не у свої сани", теж змінилася на космополітичну (тутешні громадяни не можуть себе вважати ні українцями, ні татарами, навіть те, що було в них суто російського, нині поступово випаровується). Такого мешканця Криму, розгубленого щодо політичної та побутової перспективи, залежного від будь-якого найдрібнішого чиновника, можна „брати голими руками", як форель у гірській річці. І беруть! У різний спосіб.

Найперше, що мене вразило, коли в серпні приїхав до Феодосії, це було зовнішнє оформлення входу до міського відділу міліції, тобто осередку Міністерства внутрішніх справ України. Будівля прикрашена... двома державними прапорами – синьо-жовтим українським і і біло-синьо-червоним російським. Чого б то у цьому історичному місті отаке двовладдя? Може, російська міліція, яка досі бореться зі світовим тероризмом на теренах Чечні, орендує приміщення у феодосійської міліції? Але ж за 200 метрів від міліції стоїть великий будинок міської ради, який також має прапори двох держав, більші за розмірами. Отепер я збагнув: місцева влада усіх рівнів отими прапорами (законним і незаконним) зомбує населення: ви мусите закарбувати у свідомості, що наші Президенти, наші уряди – в Москві та Києві. Отже, кожен кримчанин мусить примусово „сидіти на двох стільцях"!

За прикладом владних структур, російський прапор (не завжди поруч з українським) можна бачити на багатьох військових, комерційних та культурних закладах у Феодосії та в інших населених пунктах Криму, наприклад у Коктебелі, Судаку, районному центрі Старий Крим. Ну, здавалося б, навіщо чіпляти прапори двох держав на щоглі катера, що возить курортників вздовж берега Чорного моря? Я убачаю в цьому лише ворожий ідеологічний сенс: усі мусять бачити, що нинішня Республіка Крим може демонстративно чхати на київську владу, на її Конституцію. І отакі антидержавні настрої активно підігрівають і Юрій Лужков, і депутат російської Думи Константин Затулін під час систематичних візит до Криму. Крім російського триколору, у Феодосії вельми популярний „Андріївський стяг" – офіційний прапор російської військової фльоти ще з царських часів. Чому він тут часто-густо зустрічається? Виявляється, Росія орендує у Феодосії велику частку морського порту, тримає там свої кораблі, має потужну інфраструктуру, навіть свій санаторій з морським узбережжям. Ми чомусь чуємо лише про проблеми в українсько-російських взаєминах навкруги Севастополя, а про Феодосію усі мовчать.

А от щодо душ громадян Криму, то найбільш небайдужою є... Православна Церква Московського патріярхату. У центрі Феодосії, на вулиці Совєтській, стоїть величезний стенд із написом „Вірою спасеться Росія!" (мова, зрозуміло, російська).

У церквах Феодосії налічується близько 500 священиків, з яких лише чотири – УПЦ Київського патріярхату, немає жодного греко-католицької чи автокефальної конфесій. Тож переважна більшість священиків Московської патріярхії і закликає „рятувати" Росію. А від кого рятувати, теж зрозуміло: від „українських націоналістів" (за термінологією войовничих російських шовіністів та російських прихвоснів). Щоправда, таких у Криму не так вже й багато, – протягом тижня мені не пощастило жодного разу з кимось із місцевих погомоніти українською мовою. У кіосках з продажу газет я не знайшов жодного українського видання.

А щоб громадян Феодосії прилучити до проросійської ідеології, у центрі міста, на перехресті двох центральних вулиць, постало величезне зображення групи „святих мучеників" – знищеної більшовиками родини останнього російського царя Миколи II.

А що ж татари? Погано живеться татарам – лише частка їх повернулася з депортації, у власні домівки не пускають нові господарі-росіяни, землі дають зовсім трохи (свою не повертають, тож бідолахи судяться), київська влада про них майже не дбає. А місяць тому татари самі захопили шмат своєї землі біля Феодосії (напередодні симферопольські чиновники продали її місцевим комерсантам). Тож про ідею створення загальної „Кримсько-татарської автономії" вже, здається, усі забули.

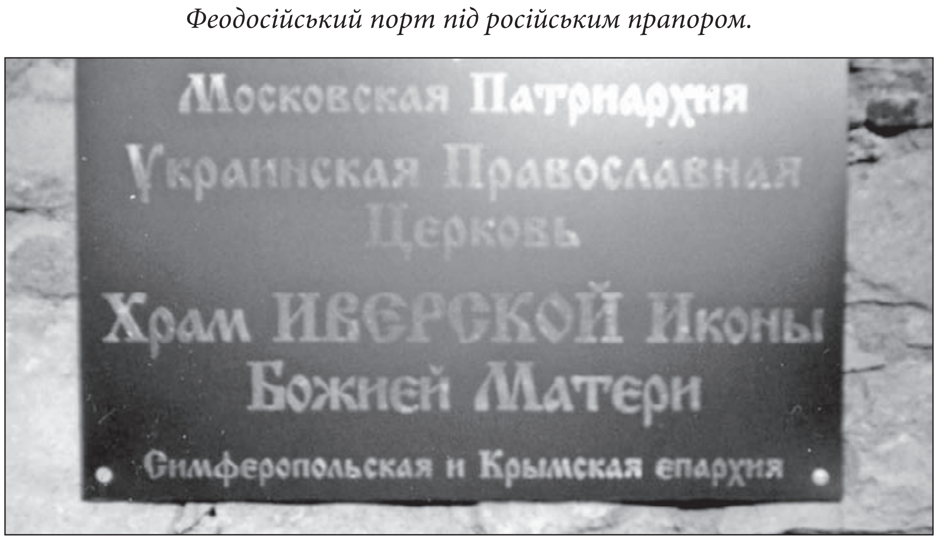
На цьому я думав завершити статтю, та раптом по радіо почув, що 22 серпня Російська Федерація святкувала нове державне свято – „День російського прапора". Приїхали! Я їх критикую за імперські амбіції щодо України, а Москві начхати на будь-яку критику – вони п'ють „Советскоє шампанскоє", вироблене у Криму, в славетному Новому Світі! А два тижні тому російські підводники заглибили свого „російського прапора" на дно Льодовитого океану.

Право запроваджувати свої свята має кожен народ. Росіяни – теж. Але насаджувати свої свята, свої державні символи в інших державах – це є порушенням їхньої Конституції, ігнорування міжнародного права.

А якщо керівництво держави, яку плюндрують, дозволяє політичним зайдам таке виробляти, то я маю право стверджувати: влади немає. Тому й написав на початку статті: нині Крим – нічий. І все ж мрію, що він стане українським. Сподіваюся.

Феодосійський порт під російським прапором.

Типова табличка на церквах Московського патріярхату в Криму.

Воскресає гуцульський Космач

О. Юстин з космацькою молоддю.

Атеїстична пропаґанда впродовж багатьох десятиліть старалася зробити з українців безбожників, вбити духовність в людських серцях. Особливо це було відчутно в Галичині, на Слобожанщині, Поліссі, Поділлі. Не минула зла рука і гуцульського Космача, де було спалено церкву Преподобної Параскевії, сплюндровано каплицю на городі колишнього дяка Андрія Трутяка, і тепер на її місці – пивний бар...

А скільки в Космачі зруйновано інших капличок, скількох людей переслідувано за віру! На Батьківщині Омеляна Ковча, мученика Майданеку, і Михайла Петрушевича було цілком стерто пам'ять про цих наших великих земляків. Згодом в Космачі було арештовано священика Василя Романюка.

Після повернення з тюрми отця В. Романюка було висвячено на Єпископа Ужгородського і Хустського, а невдовзі обрано Патріярхом Київським і всієї Руси-України. Про те й досі в Космачі немає музею о. В. Романюка, М. Петрушевича, О. Ковча, нема навіть меморіяльних таблиць. Як писав блаженний О. Ковч, не маємо стільки відваги, щоб зберегти пам'ять про цих видатних діячів української релігії і культури, не маємо відваги, аби перемогти алкоголізм і розпусту, користолюбство, наповнити своєю присутністю космацькі храми та згадати про Бога.

І все ж життя триває, здорові сили Космача, незалежно від конфесій, гуртуються, об'єднуються, свідченням цьому є проведена в Космачі Місія, якої тут не було за всі часи московської окупації. Багато зусиль доклав до проведення в Космачі Місії Владика Коломийсько-Чернівецької епархії УГКЦ Микола Сімкайло, священики зі Львова, Перемишлян, Унева, Косівського деканату, монахи.

Космацький храм святої Трійці був переповнений людьми, в основному молоддю, яка йшла сюди, як ніколи, за покликом серця. Величавим була хресна хода в центрі села, з участю християн обох конфесій.

Біля храму святої Трійці було проведено Молебень та висвячено хрест, який згодом понесли селом люди. Спочатку хрест несли святі отці, відтак – сільський голова і депутати, опісля – учителі, лікарі, студенти з Космача, Харкова, Києва, Дніпропетровська, Львова, Одеси, школярі. На кожній зупинці священик звертався до парафіян з промовою, настановляв їх на правильну дорогу, навертав до Бога.

В неділю до Космача на завершення Місії завітав Єпископ М. Сімкайло, якого зустріла космацька молодь в гуцульській ноші з хлібом-сіллю на вишиваному рушнику. Владика звернувся з промовою до Космацької громади, в якій закликав парафіян до злагоди, до взаєморозуміння, до любови.

Дмитро Пожоджук,
лавреат премії ім. Івана Огієнка,
м. Космач, Івано-Франківська обл.

Відправа біля храму Святої Трійці.
Фото Руслан Андрійчук, Петро Сіреджук

Пластуни Львова долучились до оновлення музею

Юрій Микольський в музеї.

ЛЬВІВ. – Перші вихідні дні вересня для львівських пластунів минули в селі Славському Сколівського району, на подвір'ї будинку Юрія Микольського. Там з 31 серпня по 2 вересня хлопці та дівчата працювали над оновленням повстанської криївки – експонатом Карпатського музею визвольної боротьби.

Кілька місяців тому, під час курінної мандрівки, до музею Ю. Микольського завітали хлопці з куреня ім. Романа Купчинського. Власник музею, який свого часу також був пластуном, запропонував хлопцям допомогти оновити найважливіший експонат музею – повстанську криївку, яку Ю. Микольський відтворив на подвір'ї. Для проведення акції „Оновлення криївки" пластуни-розвідувачі Андрій Богач і Володимир Кулібаба зібрали юнаків та юначок з куренів ім. Олени Степанів, Святослава Завойовника, Богдана Хмельницького та Івана Богуна.

В музеї Ю. Микольського зберігаються бойові відзнаки Першої та Другої світових воєн, підпільні видання, листівки, архівні документи про УПА. Ю. Микольський зупиняється перед купою дров, шепоче пароль – і відчиняються двері до підземної схованки. Тут, крім багатьох експонатів з того часу (таких, як друкарська машинка, на якій друкувала Галина Дидик), в повний зріст сидять Головнокомандувач УПА Роман Шухевич та його зв'язкова Галина Дидик, виготовлені з пап'є-маше. Зверху над ними – таємний вихід. Саме такі були у справжніх підземних криївках. Повстанці ходили біля них босоніж, щоб трава не прим'ялась, щоб схованку не викрили.

Пластуни озброїлись лопатами і почали працювати. Основним завданням для хлопців було викопати тунель між криївкою і ставом, який служив би запасним виходом зі схованки, а також оброблення берегів ставка. Праці вистачило на два дні. Лише в неділю вдалось відпочити і взяти участь в Молебені у Славському на могилі-похованні героїв УПА.

Вікторія Іваськевич

Пластуни будують тунель.

У Києві ...

(Закінчення зі стор. 15)

структурі книгарні, розміщенні полиць та інтер'єрі: шафи розміщені й пойменовані тематично за секціями: „Історія", „Політологія", „Філософія", „Гуманітаристика" (літературознавтсво та культурологія), „Українська література", „Дитяча література", „Довідкові видання" та інші. Є чотири окремі шафи для видавництв „Смолоскип", „Основи", „Факт" і „КМ академія". Вже стоїть кавовий автомат, а згодом будуть ще й зручні фотелі для відвідувачів та „вертушки" з українськими журналами, які у інших книгарнях неможливо дістати.

Після офіційних виступів представників книгарні зі словом виступив Олександер Биструшкін, керівник служби гуманітарної політики при Секретаріяті Президента України. Він подякував організаторам за те, що вони змогли відкрити нову українську книгарню і наголосив на ролі Президента Віктора Ющенка в розвитку української культури, зокрема розпєовів про недавній Указ, яким Президент зобов'язав всіх голів районних державних адміністрацій відкрити книгарні у своїх районах.

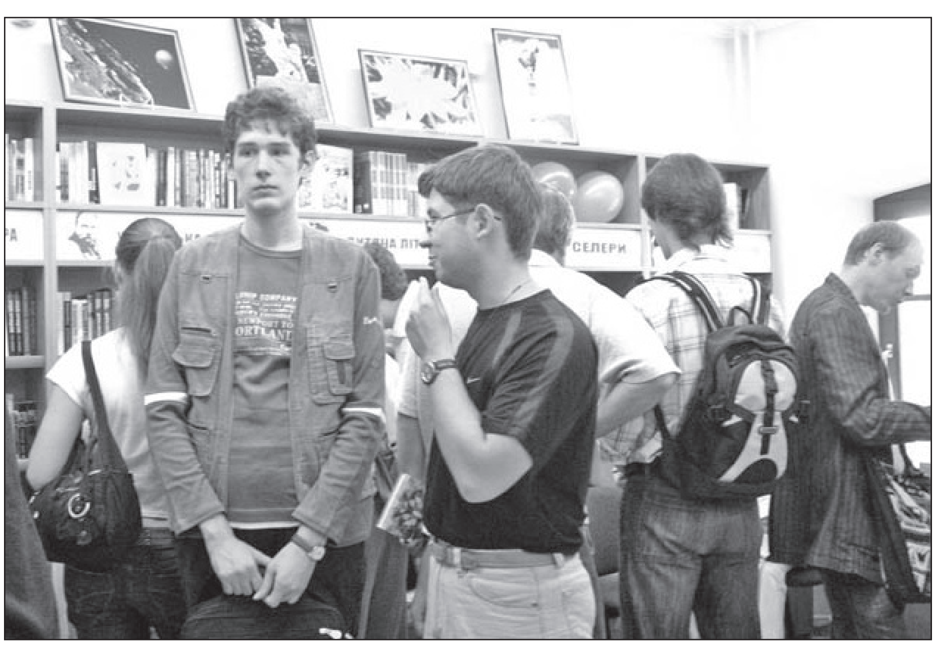
Останнім виступив почесний гість свята Дмитро Павличко – поет, дипломат, голова Всесвітньої української координаційної Ради.

Відтак почалася неофіційна частина відкриття книгарні. Старші особи і представники видавництв пішли на прийняття на третій поверх, а молодь (якої було вельми багато) поєднала традиційне святкове дійство з поетично-музичним вечором і зробила це у дворику позаду будинку видавництва. Свої поезії читали Олег Романенко, Світлана Богдан, Богдан Горобчук, Павло Коробчук, Олег Коцарев, Владік Волочай, Олена Максименко, Галя Глодзь і багато інших. Виступили також молоді барди. Роман Скиба, крім традиційних віршів, заспівав „Мурку" українською мовою. Тут-таки організатори провели справжню лотерею – видали присутнім номерки, а в кінці розіграли за ними книжки (вибрані твори О. Ольжича, О. Теліги, І. Багряного, М. Шпола, добірку творів лавреатів („Смолоскипа") футболки і „мп3-плеєр".

Отже, маємо українську книгарню на Подолі, у центрі історичного Києва, і практично все можна буде купити тут за низькими цінами (це зумовлено тим, що книгарні не потрібно платити за оренду приміщення). Сюди можна завітати щодня, крім неділі, з 11 год. перед полуднем до год. 7 вечора.

Адреса книгарні: вул. Межигірська, 21, метро „Контрактова площа", вихід до Нижнього Валу, там треба пройти трохи в напрямку Дніпра і повернути ліворуч.

Ігор Самохін

В книгарні „Смолоскипа"

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Виставка скульптури та кераміки з України

Михайло Горловий. „Муза". Бронза, камінь. 2006.

М. Горловий. „Окрилена". Бронза. Позолота. Камінь. 1999.

ТОРОНТО. – Громадськість вперше зустрінеться з українським скульптором Михайлом Горловим (1952 р. нар.), виставка творів якого у бронзі та камені відбудеться у ґалерії Канадсько-української мистецької фундації (КУМФ) 12-21 жовтня. а 2-4 листопада – в Едмонтоні, у приміщенні Українсько-канадського архіву та музею.

Почавши навчання у Київському художньому інституті в 1986 році, М. Горловий приніс з собою до кляси високу національну свідомість українця та небайдужість до того, що діється навколо нього. У неспокійні часи передодня незалежности України він був активістом Народного Руху України і Товариства „Просвіта". За це його погрожували виключити з інституту. Були жорстокі побиття. У 1989 році, під час святкування 17-ої річниці від дня народження Тараса Шевченка, М. Горлового, який тримав гасло „Українська мова – дітям на рідній землі", схопили і заштовхнули в чорний отвір броньованого автобуса, почали бити. У 1996 році, під час моїх відвідин Києва, коли я зателефонувала до нього додому, його дружина Люся, плачучи, повідомила, що напередодні, коли він повертався з центру міста, де в черговий раз виступав на вічі про мову, невідомі побили його майже до смерти.

За поетичними рядками самого М. Горлового — усвідомлення того, хто ти є і до якого роду-племені належиш:

Ось мій початок, ось моя ріка,
Ось береги мого життя високі,
І мова моя сонячна, дзвінка,
І корені міцні, глибокі...

У часи, коли багато українців боялися ототожнювати себе з іменами репресованих, Михайло Горловий виготовив дубові хрести на могили Василя Стуса, Олекси Тихого і Юрія Литвина. Він – співавтор пам'ятника жертвам Голодомору на Київщині, автор багатьох погрудь та меморіяльних дощок репресованих чи напівзабутих письменників та історичних осіб. У скрутні часи, коли не було чим заплатити йому, М. Горловий дарував свої праці, хоч кошт виливки скульптур був чималий, не кажучи про його власний час та працю.

Ідентичність М. Горлового набирала форми на пагорбах рідних місць, де він збирав черепки прадавньої трипільської культури, у суперечках за статус української мови, сильнішала після образ та фізичного насильства. Якості митця та особистости М. Горлового – нероздільні.

Рід в степу стоїть курганом,
Скит, мій пращур, в ньому спить.
То землі моєї рани.
То моє мені болить...

Значна частина праць М. Горлового присвячена минулому та прадавній історії України. У них зокрема простежується кілька впливів, коріння яких беруть початок від трипільської та скитської культур, примітивістичні конструкції яких демонструють досконалі взірці та карбування, а їхня містика надихає скульптора. Ці впливи спрямовують скульптора на створення цілої низки праць, в яких поєднується стародавні концепції з сучасними формами.

Я – скит з трипільських праглибин.
Мій невмирущий зоряний нарід!
Я – українець, України син.
У нас – свій Бог і древній рід.

Окрім праісторії, палітра надхнення скульптора включає теми сучасности, зокрема болю чорнобильської теми чи афганської війни, куди було втягнуто синів України, пошуки абстрактного виявлення творчих задумів, які виливаються вишуканим модернізмом лінії та форми. Михайла неодноразово запрошували на міжнародні конкурси в Лівані, де він створив кілька стилізованих скульптур на українські теми.

Працює скульптор з різними матеріялами: камінь, глина, дерево, але саме майстерність перетворення бронзи в естетичну та функціональну форму – чи не найважчому для обробки матеріялі – викликає у його глядачів шанобливе захоплення. Скульптури М. Горлового є у приватних та державних збірках України, Канади, Австралії, Лівану, Еспанії, Франції, Австрії, Польщі, Сирії та ін. Його праці ввійшли до багатьох мистецьких каталогів та журналів.

На виставці в Торонті буде представлено 23 праці М. Горлового.

Відвідувачів виставки в Торонто 12-21 жовтня очікує приємна несподіванка. Разом з батьком у виставці бере участь його донька Леся Горлова (1981 року нар.) – керамістка, яка працює в українсько-історичній тематиці, що охоплює трипільську та скитську культури, народне мистецтво різних періодів. Окрім скульптурної пластики, вона також працює з гончарним колом, у графіці та живописі. Л. Горлова закінчила з відзнакою Київський державний інститут декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. Михайла Бойчука у 2005 році. З 1996 року активно бере участь у всеукраїнський виставках, мала дві персональні виставки. Вона є дипломанткою кількох конкурсів та стипендіяткою колишнього посадника Києва Олександра Омельченка – за особистий творчий внесок в розвиток Києва. Її праці є в колекціях музеїв України, також у приватних колекціях України та зарубіжжя. На виставці Л. Горлова покаже 22 праці.

Галина Клід

Адреса КУМФ: 2118-A Bloor St. W. Suite 204, Toronto, ON M6S 1M8.

Адреса в Едмонтоні: Ukrainian Canadian Archives and Museum, 9543-110th Ave., Edmonton, AB T5H 1H3.

Леся Горлова. „Стрілець". Шамотна маса, полива, гравірування. 2007.

Л. Горлова. „Трипільський образ". Шамотна маса, ангоби, поливи, гравірування. 2007.

Про червоне серце...

(Закінчення зі стор. 3)

команди або БЮТ хто-небудь коли-небудь поїв пивом. Пригадався ще з часів Майдану вислів, який тоді був популярним: „Не кожен, хто має помаранчевий шалик – за Ющенка, але кожний п'яний – за Януковича". Дешевим пивом та поп-суб-культурою В. Янукович та його партія приваблюють молодь на площу для „промивання мозків". В репертуарі Сердючки не було пісень про Україну.

Мені хотілося вийти на площу під час агітації за Партію Регіонів з помаранчевим прапором бльоку „Наша Україна – Народна самооборона". У помаранчевому наметі прапора не було, ми з сином пішли в районний осередок „НУ-НС". Різні люди близько години пересилали нас одне до одного, аж керівник бюра сказав: „Нам не було команди виходити з помаранчевими прапорами". Цього вже було досить. Майже годину провести в бюрі бльоку „Наша Україна–Народна самооборона", щоб не отримати нічого, окрім заборони, це вже було занадто. На Майдані-2004 ми не чули таких заборон, і помаранчеві прапори і стрічки роздавалися всім бажаючим, а їх було достатньо. Керівник відмовився назвати своє прізвище. Боїться, чи має нечисте сумління?

Увечорі на площу ми не пішли – не було прапора. Не йти ж туди заради Сердючки чи дешевого пива? Тепер в Черкасах чекають на В. Януковича. Не вдалося дістати прапор у „помаранчевих", спробую у БЮТ.

СПОРТ

4-6 липня 2008 року відбудеться діяспорна спортова олімпіяда

Вже розпочалося підготування до 4-ої Української діяспорної олімпіяди і здвигу молоді, що відбудеться 4-6 липня 2008 року у Філядельфії. Господарем цих великих імпрез є Український спортовий осередок „Тризуб". Це четверта спортова олімпіяда у Філядельфії. Перші три відбувалися у 1936, 1988 і 2000 роках.

Підготування до влаштування олімпіяди почалося на терені „Тризубу" під проводом голови Ігоря Чижовича. В організаційній нараді взяли участь члени екзекутиви Української спортової централі Америки і Канади на чолі з її головою Мироном Стебельським, представники Українського спортово-виховного товариства „Чорноморська Січ" з Випані, Ню-Джерзі.

На цих нарадах голова „Тризуба" розповів про перші підготовчі кроки, дальші пляни і потреби до успішного влаштування цих великих імпрез. М. Стебельський запропонував співпрацю провідників – ланкових, які займуть позиції директорів в проведенні змагань і турнірів з копаного м'яча, шахів, плавання і тенісу.

Досвідчені спортові діячі погодилися взяти на себе цей додатковий тягар. Отже, голова Ділового комітету – І. Чижович, заступник – Орест Лесюк, спортовий координатор – Іриней Ісаїв, фінансовий секретар – Адріян Гаврилів, україномовні пресові референти – Методій Борецький і Омелян Твардовський, англомовна пресова референтка – Тамара Стадниченко, члени комітету – М. Стебельський, Роман Пиндус. Директори, що переводитимуть турніри і змагання: Євген Чижович – з копаного м'яча, М. Вус і Галя Девесаль – з відбиванки, Юрій Савчак – з тенісу, Марійка Бокало і Христина Тершаковець – з плавання, о. Маріян Процик – з шахів, О. Гомек – з ґольфу.

На чергових нарадах комітету будуть встановлені правила змагань і турнірів, вікові катеґорії, рішення з добору суддівських колеґій.

Головною базою змагань будуть площі для копаного м'яча „Тризубівки" (їх є п'ять) для груп – старших і юнацтва. В залі дому „Тризубівки" пройде шаховий турнір, на тенісових кортах „Тризубівки" – змагання з тенісу. Плавацькі змагання відбудуться в басейні сусідньої американської середньої школи в Горшамі і там же в спортовій залі – відбиванковий турнір. Ґольфовий турнір попередньої діяспорної олімпіяди відбувся в Горшамі і, можливо, там відбудуться „баталії" за медалі Четвертої діяспорної олімпіяди.

Омелян Твардовський

Шаховий чемпіонат УСЦАК-2007

ВИПАНІ, Ню-Джерзі. – 6 жовтня в Українському Американському центрі Ню-Джерзі відбудеться шаховий чемпіонат УСЦАК-2007. Реєстрація учасників: 10:45 – 11:45 ранку, початок змагань – о 12-ій год. Господар і спонзор – „Чорноморська Січ".

Система турніру: 5 турів за швайцарською системою, при контролі 30 хвилин на партію для кожного партнера. Партія триватиме не довше, як одну годину кожна. Просимо привезти шахи і шахові годинники.

Нагороди: перша – 250 дол., друга – 100 дол., третя – 50.00 дол., нижче 2,000 точок або провізорично рейтинґовані: 50 дол., для юніорів (до 18 років): 50 дол. Вписове: 25 дол. (15 для юніорів – 15 дол.).

Чеки можна виписати на „St. Nicholas" і вислати на адресу: 308 Fillmore Ave., Buffalo, NY 14206.

Інформації: о. Мар'ян Процик (716) 830-3920 (мобільний) або (716) 852-7566.

о. Мар'ян Процик,
ланковий з шахів УСЦАК

Молодь йде до „Чорноморської Січі"

ВИПАНІ, Ню-Джерзі. – За короткий час перебування „Ч. Січі" на новому місці, в Українському американському культурному центрі, до спорту прилучилося близько сотні українських юнаків та дівчат у віці 8-18 років. Батьки і діти з великим ентузіязмом беруть участь у вишкільних програмах в кількох ділянках спорту. Серед дружин з копаного м'яча, що входять до „Моріс кавнті Молодіжної сакер ліґи", вже почали виступати дві новацькі дружини „Чорноморської Січі" – „Юкреніян Січ"– Тандер" і „Юкреніян – Ворйорс". Перша дружина змагається в чемпіонаті Центральної пів професійної дивізії в „Ґарден стейт сакер лізі".

Зросло зацікавлення до відбиванки (волейболу). Вже зформовано чотири дружини – жіночу, чоловічу і дві юнацькі. Усі вони вже почали брати участь покищо в українських турнірах. Юнаки змагалися в товариських зустрічах з шкільними американськими клюбами. Чергові виступи відбудуться в суботу, 12 жовтня, в третьому річному турнірі УАКЦентру, ігри якого пройдуть на кортах в Денвілі. 10 листопада на цих же кортах відбудеться великий, відновлений турнір, до якого зголосилися понад 20 українських дружин з різних міст США і Канади, а в їх числі усі чотири дружини „Ч. Січі".

В Байоні розпочалися тренування плавців „Ч. Січі", які їх проводить професійна тренерка Марина Ноженко.

Провід УСВТ „Чорноморська Січ" радо приймає молодь в свої ряди. Зголошуватися листовно можна на адресу: Ukrainian Athletic Association „Chornomorska Sitch", 60-C North Jefferson Rd., Whippany, NJ 07981.

О. Т.

ВИПАНІ, Ню-Джерзі. – 8 вересня в Українському американському культурному центрі Ню-Джерзі відбулась не дуже помітна. але приємна подія: футболістам „Чорноморської Січі", котрим виповнилося 10 і 12 років, було вручено спортовий одяг для наступних змагань. Дві команди саме такого віку готуються до турніру у „Моріс кавнті сакер лізі". Спортовий одяг придбано на пожертви батьків. На фото: Христя Біланич видає спортовий одяг Андрієві Гавришеві. *Фото: Л. Хм.*

Український футбол у світі

Дніпропетровська команда „Дніпро" пробилася до першого кола Чаші УЕФА. У грі-відповіді другого кваліфікаційного кола „Дніпро" з рахунком 4:2 переміг польський клюб з Белхатова. Перша зустріч закінчилася з рахунком 1:1. 31 серпня у Монако відбулось жеребкування першого кола Чаші УЕФА. Дніпропетровський „Дніпро" зустрінеться із шотландським „Аберді"".

30 серпня, в Монте-Карло, відбулось жеребкування групового кола Ліґи чемпіонів Европи. Київська команда „Динамо" і донецький „Шахтар", що пробилися через сито кваліфікаційних змагань, отримали своїх суперників. Київське „Динамо" потрапило в групу „F". Крім чемпіона України, там зіграють „МЮ" (Манчестер, Англія), „Рома" (Рим, Італія), „Спортінг" (Лісбон, Портуґалія). Донецький „Шахтар" потрапив у групу „D", де він буде в компанії „Міляну" (Італія), „Бенфіке" (Лісбон, Портуґалія) і „Селтіка" (Глазго, Шотляндія).

15 переможців третього відбіркового кола турніру приєднаються до 16 команд, які отримали автоматичну перепустку до групового етапу турніру.

Перші змагання групового кола призначено на 18-19 вересня. Решта ігрових днів, згідно з календарем, відбудеться 2-3 жовтня, 23-24 жовтня, 6-7 листопада, 27-28 листопада, 11-12 грудня. Перші дві команди з кожної групи продовжать свою участь у нокавт-колі, яке відбудеться у лютому-березні 2008 року. Фінал Ліґи чемпіонів запланований на 21 травня у Москві.

У відбірковій грі до ЧЕ-2008 року збірна України втратила дві важливих точки, змагаючись з командою Грузії. Рахунок матчу 1:1 і для виходу на чемпіонат Европи в Австрію та Швайцарію українцям доведеться вигравати усі зустрічі, які залишилися.

12 вересня збірна України зазнала поразки від італійців (1:2).

У разі, якщо українцям вдасться виграти усі чотири гри, то їхня доля залежатиме тільки від двох змагань: Франція-Литва (17 жовтня) і Шотландія-Італія (17 листопада). Треба, щоб італійці виграли або зіграли у нічию. Якщо 17 жовтня французи втратять точки, то українців влаштує проста перемога. *(„Кореспондент")*

Віталія Кличка замінить Руслан Чагаєв

17 вересня відомий американський суперваговик Джаміль Маклайн підписав контракт із Доном Кінґом, який пообіцяв організувати наступного року двобій проти чемпіона „WBA" у суперважкій вазі Руслана Чагаєва. Відповідно до умов контракту Дж. Маклайн має зустрітися зі своїм співвітчизником Деваріолом Віліямсоном за позицію четвертого номера в рейтингу „WBA" у суперважкій вазі.

Цей двобій відбудеться 6 жовтня одночасно з двобоєм за титул чемпіона „WBC" між Олегом Маскаєвим та Семюелом Пітером, або 13 жовтня разом з об'єднавчим боєм у легкій вазі між Хуаном Діасом і Хуліо Діасом. У випадку перемоги над Д. Віліямсоном свій наступний двобій Дж. Маклайн зможе провести проти чемпіона „WBA" Руслана Чагаєва з Узбекистану.

Дж. Маклайн готувався до призначеного на 22 вересня поєдинку проти почесного чемпіона „WBC" у суперважкій вазі Віталія Кличка, однак, український боксер одержав травму на тренуванні і був змушений відмовитися від бою. *(„Allboxing")*

Вадим...

(Закінчення зі стор. 17)

в Німеччину, очевидно, вважаючи, що світла пам'ять про так рано згаслого друга важливіша за будь-яку обережність. За свідченням М.Гофмана, який знав В. Модзалевського з 1898 року, майбутній історик любив музику, сам грав на флейті. Роки навчання в Миколаївському Інженерному училищі (1899-1902) зробили з обдарованого хлопчика гармонійно розвинену людину, м'яку, чутливу й прекрасно освічену. З іншого, досі невідомого боку характеризує його М. Гофман. Він повідомляв, що недовга педагогічна кар'єра офіцера-вихователя Першого Кадетського Корпусу в Петербурзі залишила довгу і світлу пам'ять про молоду людину в сірих казенних стінах цього закладу. В. Модзалевський любив дітей і постійно приділяв їм увагу. М. Гофман зазначав, що вихованці, в свою чергу, ставились до нього не як до офіцера-вихователя, а як до рідного, старшого друга, на котрого вони дивились з захопленням і любов'ю. Між тим, і сам вчений-пушкініст зізнавався, що благоговів перед В. Модзалевським, і той мав на нього дуже великий вплив. Підкреслимо, що таке враження справляла на всіх зовсім ще молода людина. Ще одне підтвердження наміру В. Міяковського написати статтю про друга знайшов в листі відомого російського історика-еміґранта Сергія Мельгунова. Між іншим, він сповіщав В. Міяковського, що охоче надрукує невелику статтю про В. Модзалевського у своєму журналі „Возрождєніє". 14 листопада 1953 року В. Міяковський виступав з доповіддю про свого вчителя В.Л.Модзалевського на урочистих зборах Української Вільної Академії Наук (УВАН) у Ню-Йорку, присвячених 35-літтю заснування у Києві Української Академії Наук. На жаль, з різних обставин В. Міяковському не вдалося написати ширшої статті про В. Модзалевського.

Одним з тих, хто знав родознавця, був відомий український громадсько-політичний діяч, дипломат, історик і журналіст Євген Онацький. В одному з листів до В. Міяковського він зізнавався: „Про Вадима Львовича зберігаю найкращі спогади, – це була золота, надзвичайно мила й хороша людина! Занадто рано нас покинула...". Іншим разом повідомляв, що в записах за 1920 рік пише й про В. Модзалевського. На жаль, ця частина його денників ще не оприлюднена.

З надзвичайним пієтетом ставився до генеалога видатний український історик Олександер Оглоблин. Він неодноразово звертався в своїх працях до наукової спадщини В. Модзалевського, присвятив йому кілька важливих публікацій. На виступі в УВАН 27 квітня 1957 року О. Оглоблин розповів, що особисто не знав В. Модзалевського, але від часу першого знайомства з його „Родословником" (у 1915-1916 році) високо цінив його, як історика. Особистість В. Модзалевського, як відзначав О. Оглоблин, згодом відкрилася йому зі щоденників та листування. Зайвим свідченням великого інтересу й любови до родознавця є неодноразове згадування його імені в листуванні. Скажімо, в листі від 25 травня 1960 р. до В. Міяковського О. Оглоблин пропонував відзначити 40-ліття смерти В. Модзалевського (і Нарбута) не тільки конференцією Історичної секції чи Пленумом Академії, а й чимсь тривкішим – якимсь виданням. З роками у корифея історичної науки зацікавленість до вивчення постаті родознавця лише збільшувалася. Скажімо, в листі до того ж таки В. Міяковського з 5 березня 1967 року О. Оглоблин запитував, яке було дівоче прізвище обох дружин В. Модзалевського і як звали третю дружину. В надзвичайно цікавій науковій автобіографії „Мій творчий шлях українського історика" він зауважував, що завжди цінив його як генеалога й історика, а згодом полюбив як людину. О. Оглоблин зізнавався, що коли він познайомився з листами В. Модзалевського до М. Василенка, то: „Отоді я й познайомився з покійним Вадимом Львовичем не лише особисто, але, мовляв, інтимно, і зміг повніше і ще вище оцінити цього талановитого історика й дуже симпатичну людину, як малюють усі, хто знав його особисто". О.Оглоблин збирався написати монографію про найвидатнішого, на його думку, українського генеалога та видати його щоденник. Але в той час це була нездійсненна річ, а потім еміґрація назавжди розлучила його з архівом В.Модзалевського, з якого в нього збереглися тільки деякі виписки, з них частину розгубив під час воєнної мандрівки. Історик мріяв, щоб постать В. Модзалевського побачила світ у колі його „Людей Нової України" – збірки доповідей та статтей, що готувував до друку. Цікаво, як на мене, що пієтет і любов О. Оглоблина до родознавця були настільки великі, що, не бачивши його у вічі, подав настільки яскравий і влучний образ, що має сенс зацитувати ці рядки: „Тонка, вразлива, аристократична натура, він поєднував у собі високу, рафіновану культуру вченого й естета з чарівними рисами сердечної й милої людини".

На еміґрації опинились деякі члени чернігівського інтелектуального гуртка, душею якого був В.Модзалевський. Одним з них був російський соціолог, економіст, географ й історик Петро Савицький. В листі до видатного історика Георгія Вернадського від 7 вересня 1957 року з Праги він з подивом писав, що для нього відкриття те, що В. Модзалевський – троюрідний брат Вернадського. І далі повідомляв: „Адже Вадим Львович – це кращий друг всієї моєї юности (незважаючи на те, що він був значно старший за мене)". Далі він зізнавався, що є трохи і генеалогом і автором кількох генеалогічних праць в „Малороссійском родословнікє"В. Модзалевського. Зауважу, що у 1916 році ще зовсім молодий П.Савицький разом з В.Модзалевським підготували „Очерки искусства Старой Украіни: Чєрніґов", які побачили світ у друку лише у 1992 році. Але, на жаль, П.Савицький не залишив нам бодай короткого спогаду про свого друга. Близький до гуртка В. Модзалевського був видатний нумізмат, історик, археолог, музеєзнавець Валентин Шугаєвський. Його ім'я зустрічається в щоденнику В. Модзалевського. Вони співпрацювали разом в Чернігові й листувалися. І хоча досліджуючи еміґраційний архів В. Шугаєвського, епістолярій, не знайшов ніяких згадок про В. Модзалевського, впевнений, нумізмат пам'ятав його впродовж свого довгого життя.

Насамкінець підкреслю, що свідомо не писав про оцінку діяльности В. Модзалевського еміґраційними вченими. В цьому короткому нарисі намагався ознайомити читачів з невідомими й маловідомими спогадами про найвизначнішого українського родознавця як яскравої, непересічної особистости. М. Гофман, поза сумнівом, мав рацію, коли ще у 1920 році відзначав, що якби інакше склались умови його особистого існування – життя В. Л. Модзалевського було б життям і діяльністю виключно видатної людини.

Автор висловлює щиру вдячність Оксані Радиш за надану фотографію з її домашнього архіву.

АРХІВИ СВІДЧАТЬ

Перемога Івана Виговського над московським військом

У Москві вирішили в 2009 році відзначити 300-річчя Полтавської битви, в якій російський цар Петро I розбив війська гетьмана Івана Мазепи і шведського короля Карла XII. Тоді на 300 років була похована можливість України стати незалежною. За Москвою і українська Полтава прийняла рішення відзначити цю подію. Що буде робити Полтава у 2009 році – танцювати на могилах загиблих в Полтавській битві борців за незалежність України, чи сумувати за загиблими?

Але в 2009 році виповниться також 350 років з дня перемоги гетьмана Івана Виговського над московськими загарбниками під Конотопом. Було б логічно, коли б Москва відзначала свою перемогу, а Україна – свою. Тим більше, що нарешті потрібно віддати належне І. Виговському, ім'я якого в СРСР було під забороною.

І. Виговський був сином шляхтича з села Вигова Коростенського повіту на Волині. Нині це село в Коростенському районі на Житомирщині. І. Виговський не бажав бути залежним від Москви, яка намагалась усунути непокірного гетьмана. Весною 1659 року московські війська під проводом князя Олексія Трубецького рушили в Україну, біля містечка Срібного розбили військо полковника Петра Дорошенка, містечко зруйнували, а всіх жителів вирізали. І пішли на Конотоп, де оборону тримали 4 тис. осіб. Місто обложили і вимагали оборонців здатися. Облога тривала більше двох місяців. Звернемось до „Історії України-Русі" Миколи Аркаса: „27 червня (це 9 липня за н. ст.) Виговський із козаками, татарами та „затяжним" військом своїм підійшов, щоб визволити Конотоп з облоги. За 15 верств од замку, коло багнистої річки Соснівки, стрілися гетьманська сила із московським військом. Виговський розбив його у прах. 30 тис. москалів лягло трупом, воєвода князь Пожарський попав у неволю, і хан, за непочтиві речі його, покарав на смерть. Трубецький із останнім військом мусив тікати до Путивля. Виговський гнав його аж до самої границі України. Далі пустошити та грабувати московські землі пішли татарські загони, а Виговський повернувся до Гадяча".

І тоді, і в наступні часи, багато людей ставили в провину І. Виговському, що він не пішов на Москву, і не добив решту московських військ, не зайняв Москву. Історія мала б інше продовження. Та Росія не простила І. Виговському поразки під Конотопом. Його ім'я ніби розтануло в повітрі. Навіть роман І. Нечуя-Левицького „Гетьман Іван Виговський", написаний в 1899 році, вперше побачив світ в Наддніпрянській Україні тільки в 1991 році. В томі „Житомирська область" із багатотомної „Історії міст і сіл УРСР" є статті про Коростенщину, с. Вигів – батьківщину гетьмана Івана Виговського. Том має 726 сторінок. Семен Будьонний згадується на 17 сторінках, Клим Ворошилов – на двох, Фелікс Дзержинський – на чотирьох, Григорій Котовський – на 18, Ленін – на 176, а про Івана Виговського в томі немає жодної вісточки.

Гарій Макаренко,
Житомир

Ділимось сумною вісткою з родиною, приятелями, друзями
та Українською громадою, що в неділю, 26 серпня 2007 р.
після важкої недуги, прийнявши Найсвятіші Тайни,
упокоївся в Бозі наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ

СВ. П.

ЗЕНОВІЙ ҐОЙ

нар. 4 грудня 1924 р. в с. Михайлівка, район Підгайці, Тернопільської обл.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ, ПАРАСТАС і ПАНАХИДА відслужено 28 серпня 2007 р. в похоронному заведенні Лілі і Зайлєр.

ЗАУПОКІЙНУ СЛУЖБУ БОЖУ відслужено 29 серпня 2007 р. в Українській католицькій церкві св. архистратига Михаїла. Похоронні відправи завершено на парафіяльному цвинтарі св. архистратига Михаїла.

Горем прибиті:

дружина – ТАМАРА
донька – НУСЯ з мужем ДОНОМ
син – ЯРОСЛАВ
внуки – АНЯ, ЙОСИФ, М АЙКО
брат – ЯРОСЛАВ з родиною в Україні
братова – ЕНН з родиною в Англії
та ближча і дальша родина в США , Англії і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Родина просить замість квітів на свіжу могилу, складати свої пожертви на Державницький Фронт і церкву в Україні. Чеки виписувати на: Zenowij Goy Memorial Fund: #52487 Self-Reliance FCU, 2345 Eastern Ave., Baltimore, MD 21224.

Ділимося сумною вісткою, що 9 вересня 2007 р.
упокоїлася з волі Всевишнього

СВ. П.

ІРИНА СТЕФАНІЯ ІВАНИЦЬКА

довголітня членка 63 відділу СУА, Марійської Дружини,
Пласт Прияту, Рідної Школи та Об'єднання Надбужанців.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в середу, 12 вересня 2007 р. в церкві св. Йосафата у Ворен, Миш.

Залишились у смутку:

син – ІГОР з дружиною КВІТОСЛАВОЮ
внучки – НАТАЛІЯ ТЕҐЛЕР з чоловіком МИХАЙЛОМ та донечкою СТЕФАНІЄЮ і синами АНДРІЄМ і ЙОСИФОМ
– ОЛЕКСАНДРА ҐАЛЕАНО з чоловіком БРЕНТОН

Вічна Її пам'ять!

Ділимось сумною вісткою
з рідними і знайомими,
що в неділю, 1 липня 2007 р.
по довгій недузі відійшов у
вічність на 86-му році життя
найдорожчий МУЖ,
БАТЬКО, ДІДО і ПРАДІД

СВ. П.

ІВАН ЗАПУХЛЯК

нар. 14 листопада 1921 р.
в селі Горожанка, Тернопільської обл., Україна.

Член Організації Українських Націоналістів, щедрий жертводавець на розбудову СУМ-івської Оселі в Барабу, Виск., та власник мотелю „Mayflower" у Вискансин Делз.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 6-го липня 2007 р. у каплиці похоронного заведення „Picha" у Вискансин Делз.

Чин похорону відправив о. Олег Кривокульський з парафії свв. Володимира і Ольги в Чикаґо. Похоронено на цвинтарі „Lake Delton Village Cemetery" у Лейк Делтон, Виск.

Залишив у глибокому смутку:

дружину – АНАСТАЗІЮ
сина – ЮРІЯ з дружиною ТЕРІ
семеро внуків
семеро правнуків.

Вічна Йому пам'ять!

Приятель

Управа та члени Української Вільної Академії Наук у США

висловлюють глибоке співчуття

МАРІЇ, ІРИНІ, НАТАЛЦІ, ЮРІЮ та АНДРІЮ ФІЗЕРАМ

з приводу смерти

ІВАНА МИХАЙЛОВИЧА ФІЗЕРА

почесного професора Ратґерського університету,
почесного професора Національного університету
„Києво-Могилянська Академія", дійсного члена
і віце-президента УВАН у США.

Пам'ять про Івана Михайловича Фізера житиме в наших серцях.

Нехай з миром спочиває Його душа.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА
В АМЕРИЦІ
повідомляє своїх членів та громаду,
що 28 серпня 2007 р.
відійшов з цього світу

СВ. П.

д-р ВАСИЛЬ ЗАРІЧНИЙ

дійсний член НТШ-А,
хірург кости, винахідник і автор наукових праць.

Рідним складаємо співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

УПРАВА НТШ в АМЕРИЦІ

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБЦІ

СВ. П.

МАРІЇ РУСИНКО

з дому СОТОЦЬКА

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ будуть відправлені 28 вересня 2007 р.

в церквах:
- св. Миколая в Пасейку, Н. Дж.;
- св. Анни у Варрінтон, Па.;
- в Кинашеві, Україна;
- в Аннотолі, Україна.

В глибокому смутку залишились:

муж	– ПЕТРО
сини	– РОМАН з дружиною
	– БОГДАН з донькою
	– ОРЕСТ з дружиною і доньками
внучки	– ТАНЯ, ТАТЬЯНА і ОКСАНА
сестра	– ЛЮБА в Україні
кузини	– МИКОЛА і ОЛЕКСАНДЕР

та ближча і дальша родина в Україні.

Приятелів і знайомих про молитви за спокій душі п. МАРІЇ просить муж ПЕТРО з родиною.

Ділимося сумною вісткою, що 16 вересня 2007 р. відійшов у вічність

СВ. П.

ІВАН МНІШЕНКО

нар. 25 жовтня 1925 р., Сумська обл.
Довголітній парафіянин Української Православної Свято-Троїцької Церкви, Ірвінґтон, Н. Дж.

Залишені у смутку:

дружина	– МАРІЯ
прибрана донька	– ЛЮДМИЛА КРАУС
внучка	– КРИСТИНА КРАУС
брат	– МИКОЛА та родина в Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 20 вересня 2007 р. в церкві св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому пам'ять!

Просимо складати пожертви в пам'ять Покійного на Музей ім. Патріярха Мстислава в С. Бавнд Бруку.

ПОЛІТИЧНА РАДА ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ ЗАКОРДОНОМ
повідомляє, що 9 вересня 2007 р. помер у Києві на 94-му році життя

СВ. П.

ВАСИЛЬ КУК

командувач УПА, голова Генерального Секретаріяту УГВР і голова проводу ОУН, який займав ці пости після трагічної загибелі Романа Шухевича у 1950 р. На цих постах він залишився і належно виконував свої обов'язки до його арешту в 1954 р.

Прощання з Покійним відбулось 10 вересня 2007 р. в Будинку Учителя, у Києві. Тлінні останки похоронено 11 вересня 2007 р. у рідному селі Красне, Буського району, Львівської області.

Хай рідна земля буде Йому легкою!

Ділимося сумною вісткою, що 8 вересня 2007 р. відійшла у вічність наша найдорожча
МАМА, БАБА і СЕСТРА

СВ. П.

МАРІЯ АРТЕМОВИЧ

Вдова по св. п. д-рові Теофілеві Артемович.
Довголітня членка 47-го відділу СУА в Рочестері, Н. Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в суботу, 15 вересня 2007 р. в церкві св. Йосафата в Рочестері, Н. Й.

Залишені у глибокому смутку:

донька	– КАТРУСЯ з чоловіком ҐЕРІ РОРБАК
син	– ВАСИЛЬ з дружиною КЕТІ
внуки	– ХРИСТОФЕР, ДЖЕНИФЕР і АЛЕКСАНДРА РОРБАК
	– РЕЙС АРТЕМОВИЧ
сестра	– АЛІНА в Польщі

ближча і дальша родина в США, Австрії, Німеччині, Україні і Польщі.

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 17 вересня 2007 р. відійшла у вічність на 94-му році життя наша найдорожча
МАМА і БАБЦЯ

СВ. П.

ОЛЬГА БЛИЗНАК

нар. 20 січня 1913 р. в Тернополі, в Україні.

У глибокому смутку залишилися:

донька	– УЛЯНА
син	– НЕСТОР з дружиною ОРИСЕЮ і дітьми НАТАЛЕЮ, ДІЯНКОЮ і МАРЧИКОМ
сваха	– СОФІЯ ПАТРИЛО

ПАРАСТАС відбувся 18 вересня в Peter Jarema Funeral Home, New York, NY.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 19 вересня в церкві св. Юра в Ню-Йорку, Н.Й. Вона була похована на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Її пам'ять!